

Kvinner & Familie

Nr. 3/2021

Norges Kvinne- og
familieforbund

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

LIKESTILLING - idealer og praksis

Forsidefoto: shutterstock.com

Kvinner & familie

Nr. 3. 2021

135. årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør

Lene Sogaard Gloslie

Utgiver:

Norges Kvinne- og familieforbund

Storgata 11, 0155 Oslo

Telefon: + (47) 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Annonser:

post@kvinnerogfamilie.no

Abonnement:

Kan bestilles hos utgiver: Kr 150,- pr. år.

Medlemmer av forbundet får bladet gratis

Design:

Cathrines.cmykeri@chfuglei@gmail.com

Trykk: Trykk: X-IDE AS, Telefon 951 05 900

Adressering: Mailbroking

Opplag: 2900

Redaksjonsrådet:

Aina Alfredsen Førde

aina@kvinnerogfamilie.no

Olaug Tveit Pedersen

olaug@kvinnerogfamilie.no

Lene Sogaard Gloslie:

redaktor@kvinnerogfamilie.no

Randi Støre Gjerde

randi@kvinnerogfamilie.no

Internettadresse:

www.kvinnerogfamilie.no

Frist for stoff: 20. januar

Ettertrykk og kopiering av

Kvinner & families stoff og annonser

er ikke tillatt uten etter avtale.

ISSN NR: 1891 - 7992

ISSN NR trykt utgave: 1500 - 3000

Norges Kvinne og familieforbund

Hensikt: Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.

Visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser. Verdssetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

K&F er tilsluttet:

Nordens Kvinneforbund (NKF)

Associated Country Women of the World

(ACWW)

Norsk TotalforsvarsForum (NTF)

FOKUS Forum for Kvinner og Utviklings-spørsmål

FN Sambandet, Frivillighet Norge, Debio,

Studieforbundet næring og samfunn.

Leder

Aina Alfredsen Førde

Forbundsleder

Kjære medlem!

Når det er 5 grader ute og skodde om morgonen då er det teikn på at hausten er komen. Hausten er ei flott tid med mykje flotte fargar i naturen. Det er og flott at laga no kan starte opp att med sine aktivitetar etter ein lang periode der ein ikkje har hatt noko særleg aktivitet.

Eg skal ut til nokre lag no før landsmøte, og det gleder eg meg veldig til. Det eg saknar aller mest er kontakta med medlemmane rundt omkring i landet vårt.

Og ikkje minst gleder eg meg til å treffe alle dei flotte medlemmane som skal på landsmøte. Dette landsmøte vert det første der alle har same rettar, derfor er det gledeleg at det er mange som har meldt seg på landsmøte.

Ei av sakene på landsmøte vert Veggen vidare! Dette er ei viktig sak som vi er nøydd til å diskutere, medlemstala går nedover og vi treng gode innspel på kva vi i fellesskap kan gjere for å få opp medlemstala. Mange av dykk er flinke til å verve nye medlemmar, og vi ønskjer at alle laga kan diskutere dette før landsmøte så vi kan få inn mange gode innspel under møte.

Under landsmøte har vi alltid eit lite landsmøtelotteri, dersom nokon har lyst å gje ein liten gevinst vert vi glad for det.

Etter landsmøte skal sentralstyret velje dei som skal sitte i utvala våre. Vi ønskjer innspel på kandidatar til utvala, kanskje har de ein i laget/ kretsen som er ekstra interessert i internasjonalt arbeid eller beredskapsarbeid. I inneverande periode la vi vekt på at dei i internasjonalt utval måtte bu i nærleiken av Oslo, då vi ikkje får støtte til å dekke reiseutgifter lenger. Men pandemien har lært oss at vi kan sitte over heile verda og likevel vere med i same møte, så no ønskjer vi at interessa for internasjonalt arbeid vert det viktigaste. Send inn forslag på gode kandidatar.

Vi har i mange år sett skulemat på dagsordenen og no ser det ut til at det vert skulemat i heile landet, då dei tre partia som har fleirtal og som kjem til å danne ny regjering har eit sundt skulemåltid i sitt partiprogram. Vi skal følgje opp saka og minne dei på kor viktig skulemat er.

I sommar var eg intervjuet i NRK om kontantstøtta, dette vart sendt på dagsrevyen i beste sendetid. Dette var eit opptak og ein av tingane eg sa som ikkje kom fram er at politikanane aldri nemner kva som er barnets beste, berre arbeidslinja og integreringspolitikken. Eg sa klart ifrå at journalistane har eit ansvar om å spørje politikanane om det. Kva er barnets beste? Ny forskning krev ny politikk!

Eg vil takke alle som har solgt lodd, alle som har kjøpt lodd og ikkje minst lotterikomiteen for arbeidet dei har lagt ned med landslotteriet. Vi har fått inn over 105.000 kroner. Dette er viktig inntekt for forbundet.

I år var det igjen arrangert Arendalsuka, vi bestemte tidleg at vi ikkje skulle ha stand i år. Men vi var med å arrangerte Likestillingspolitikk: Glemmer vi kvinnerspektivet? på Clarion Hotel Tyholmen ilag med 11 andre kvinneorganisasjonar. Det var fullt hus og fleire som ikkje fekk plass i salen.

Her vart dei to rapportane om Regjeringens innsats for å fremme kvinners rettigheter nasjonalt og internasjonalt 2017- 2021 presentert av Rose Fagerheim Teigen og Likestillingsanalyse av partiprogrammene 2021 presentert av Tone Foss Aspevoll lansert.

Likestillingsombud Hanne Bjurstrøm heldt eit godt innlegg om Norsk likestillingspolitikk sett opp mot loven og FN's kvinnekonvensjon.

Hilde Sandvik leda paneldebatten der Anette Trettebergstuen frå Arbeiderpartiet, Guro Angell Gimse frå Høgre, Anne Beathe Tvinnereim frå Senterpartiet og Marian Hussein frå Sosialistisk Venstreparti deltok. Venstre trekte seg frå timen før debatten. Det var ein god debatt, men når ein bruker politireforma som likestillingstiltak for kvinner, så har ein vel bomma litt?

Arrangementet var vellykka, og Gro Lindstad i Fokus har vore i media fleire gonger om likestillingspolitikk sett frå eit kvinnerspektiv, på vegne av oss alle saman.

Vi har sett likestillingspolitikk i eit kvinnerspektiv på dagsordenen igjen.

Norges Kvinne- og familieforbund er framleis ein viktig organisasjon som vi treng i heile landet!

Familien- saman inn i framtida er tema for landsmøteperioden.

Ønskjer alle ein flott haust!

Med venleg helsing
Aina Alfredsen Førde
Forbundsleiar

Redaktør

Lene Søgaard Gloslie

Redaktør

Høsten står for døren og ett av tegnene på at samfunnet er i ferd med å åpne opp igjen, er at forbundet i oktober kan samles til landsmøte. Vi oppfordrer alle som har mulighet til å delta – og benytte anledningen til å ta del i utformingen av forbundets fremtid. Som medlem har du for første gang mulighet til å delta som delegat med full stemmerett. Alle forholdsregler vil bli tatt når det gjelder smittevern. Velkommen til landsmøte!

I skrivende stund står landet foran et regjeringsskifte. Vil nye retningsvalg stake ut en ny politisk kurs i saker som står vårt forbund nært? Kontantstøtten er bare én av sakene det uten tvil vil herske uenighet om mellom mulige samarbeidspartnere i en ny regjering.

To rapporter som nylig er utformet i et samarbeid mellom Norges Kvinne- og familieforbund og andre organisasjoner slår fast at likestillingspolitikk for kvinner er nedprioritert i norsk politikk. Vi har i den sammenheng sett nærmere på regjeringens håndtering av koronapandemien i et kvinneperspektiv.

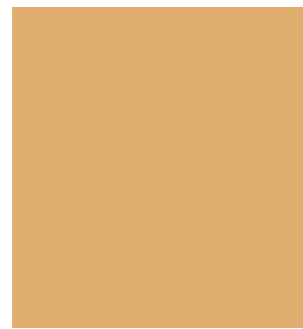
I denne utgaven av medlemsbladet har vi valgt familiens hverdagsliv som hovedtema. Hvordan står det til i de tusen hjem når det gjelder forskjeller mellom kjønnene i tidsbruk, stress og fordeling av omsorgsoppgaver? Forskere ved OsloMet har dukket ned i materien og nylig kommet ut med en fersk rapport om samspillet på norske familiers hjemmebane.

I bladet kan du også lese om forskjellsbehandling av gravide og foreldre i arbeidslivet, som på tross av et styrket lovverk er nærmest uendret siden 2014. Og det er kvinnene som rammes. At foreldre i forskjellig grad møter utfordringer i arbeidslivet under eller etter graviditet, blir beskrevet av arbeidsgivere nærmest som en tyngdelov.

Internasjonalt utvalg rapporterer fra sine prosjekter at situasjonen er preget av koronapandemi og lavere aktivitet, men at innsatsen tilpasses situasjonen. Bidrag fra lag og medlemmer har vært svært velkomne og viktige i denne vanskelige tiden.

Grip muligheten til å fortelle om ditt lokallags aktiviteter i medlemsbladet! Tekst og bilder kan du sende til redaktor@kvinnerogfamilie.no. Vi gleder oss til å høre fra deg!

God høst – og godt landsmøte!

Innhold

POLITIKK OG SAMFUNN

Prisen for prosjektlederansvaret	4
Gravide og foreldre diskrimineres i arbeidslivet	6
Pårørende kan ha mye å sørge over	8
Regjeringens håndtering av koronapandemien – i et kvinneperspektiv	13

INTERNASJONALT UTVALG

14

JUS

Arveplanlegging og forskudd på arv til egne barn	18
--	----

OPPSKRIFTER LANDET RUNDT

Tradisjonsmat fra Namdalen	22
----------------------------	----

NORDENS KVINNEFORBUND

NKFs sommerkonferanse på Island 2022	24
--------------------------------------	----

BEREDSKAP HØST OG VINTER

26

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund	28
Liste over K&Fs tillitskvinner	30

 - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOKSIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN. VI SEES PÅ FACEBOOK!

Prisen for prosjektlederansvaret

Likestillingsidealet til tross. Det er fortsatt mor som tar ansvar for det usynlige planleggings- og koordineringsarbeidet i familien.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

– For å bygge et hus må man ha en byggeleder. I familien er det mor som er byggelederen. Mange tenker ikke på planlegging og koordinering av familielivet som arbeid. Selv om foreldre i dag er flinke til å fordele arbeidsoppgavene, er dette prosjektlederansvaret såpass krevende at mange sitter igjen med en snikende følelse av at noe blir skjevt i arbeidsdelingen, sier Eirin Pedersen, forsker ved Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet.

På oppdrag fra Barne- og familie-departementet har Arbeidsforskningsinstituttet utført en studie om barnefamilienes hverdagsliv i Norge i 2021, og hva dette rommer av tidkrevende aktiviteter, forpliktelser, omsorg, glede og utfordringer.

LIKESTILLINGSIDEALET OG DET TREDJE SKIFTET

Det tredje skiftet er en funksjon, et prosjektlederansvar, som noen i familien må ta. Det planmessige arbeidet som sikrer at barna har rene og hele klær, kommer på fotballtrening i tide og har gaver med i bursdager, handler i stor grad om en ikke-uttalt arbeidsfordeling.

– Et særlig interessant funn er den skjeve arbeidsdelingen når det gjelder det tredje skiftet, det vil si det ofte usynlige planleggings- og koordineringsarbeidet i familien. Det er fremdeles mødrene som tar dette ansvaret, spesielt innenfor den tradisjonelle kjernefamilien, sier Pedersen.

I tråd med tidligere undersøkelser av tidsbruk i norske husholdninger, viser studien at dagens mødre og fedre legger vekt på å dele på arbeidsoppgavene. Men

arbeidsoppgavene deles skjevt i den forstand at mødre gjør mer av det ubetalte husarbeidet. De tar ansvar for daglige driftsoppgaver som binder tiden deres, mens fedre jobber litt mer og tar ansvar for de andre tingene, som å male huset i sommerferien eller dekkskift.

PRISEN FOR PROSJEKTLIDERANSVARET

– Studien vår viser at det kun er kjønn, antall barn, alderen på det første barnet og pendletid som har signifikant sammenheng med stressnivået i hverdagen. Jo flere barn, jo mer stress. Mødrene opplever mer stress enn fedrene, og de som opplever mest stress er kvinner med tre barn og høyere utdannelse, sier Pedersen.

Den skjeve arbeidsdelingen mellom foreldrene og det at mødre fremdeles har hovedansvaret for det tredje skiftet, mener Pedersen gir grunn til å si at opplevelse av stress og mangel på balanse for mødre i barnefamilier i Norge er knyttet til skjev arbeidsdeling i hjemmet og et likestillingsprosjekt som ikke er kommet helt i mål.

ULIKE FAMILIEFORMER – LIKE FAMILIELIV

– Familier lever veldig like liv, med de samme aktivitetene, bekymringene og tidsrammene. Fordi de fleste foreldre er i full jobb, ønsker de å være med barna på ettermiddagen. Denne tiden fylles med barnas aktiviteter. Foreldrene gir uttrykk for at det er jobben som gir mest stress, mens morgenstell og ettermiddagsaktiviteter også bidrar til stress, sier Pedersen.

Studien viser at barnefamilier over hele landet opplever omtrent det samme stressnivået, med unntak av Innlandet og Vestlandet, der stressnivået er litt lavere. Familier med samboende, likekjønnede foreldre, foreldre med minoritetsbakgrunn eller aleneboende foreldre har heller ikke et hverdagsliv som skiller seg nevneverdig fra hverdagslivet til samboende foreldre av forskjellige kjønn.

DET HAR BARE BLITT SÅNN

– Vi har hatt fokus på hva foreldrene bruker tid på, og lurte på hvorfor kvinner er mer stresset og har mindre balanse enn menn.

Eirin Pedersen,
Forsker II ved
Arbeidsforsknings-
instituttet (AFI)
ved OsloMet

Svaret de gir er at arbeidsdelingen bare har blitt sånn. Parene krangler ikke om oppvasken, men resignerer inn i et mønster, og det er en form for slitasje som kan være en belastning for relasjonen på sikt. Det handler også om hvem som får oppfylt sine behov. Mens mor bretter tøy kan far spille dataspill eller scrolle på mobilen, forteller Pedersen.

– Menn ser på kona som prosjektleder, og ser ikke alle oppgavene som må gjøres. Noen menn sier de ikke rekker å se oppgavene før hun har ordnet det. Men alt arbeidet mor bidrar med i familien gjør menn til passive mottakere av en omsorg de ikke returnerer. Kvinners deltakelse i arbeidslivet har økt, men arbeidsfordelingen i hjemmet er allikevel skjev. Mange har fått det slik uten å tenke så mye over det.

ARBEIDSFORDELING FØR OG ETTER BARN

– At samboende par uten barn har en jevnere arbeidsfordeling vet vi fra tidligere undersøkelser. Vi tror det er i starten på livet med barn at mønsteret med skjev arbeidsfordeling setter seg. Mødre vil kanskje ses på som mer utilstrekkelige om de ikke lever opp til tradisjonelle forventninger, mens få tenker slikt om en far. Kvinner får også ofte det sosiale ansvaret for mannens familie, som å kjøpe julegaver til alle, men også det emosjonelle ansvaret for familien. Det er oftere mor som vet om barna har hatt en tøff dag på skolen og hvem barnas venner er. Kriteriene for å være en god forelder er ulik for kvinner og menn, sier Pedersen.

Heterofile forhold havner lettere i det

tradisjonelle mønsteret. Fedrene er involverte, men ingen av dem har ansvar for det tredje skiftet. Skilte foreldre klarer å fordele tidsbruken bedre. Dette viser at menn også kan påta seg prosjektlederrollen når de må.

SKJERMBRUK I FAMILIEN

– Skjermbruk er blitt en viktig del av hverdagslivet for både barn og voksne. I motsetning til tidligere, da familien samlet seg til fellesskap rundt TV-skjermen, bruker alle nå tiden foran hver sin skjerm. Dette er noe de fleste mødrene i utvalget uttrykte bekymring for, og ønsker å begrense, både hos barna, partner og seg selv, sier Pedersen.

Noen forteller at de opplever at både barna og foreldrene forsvinner for hverandre bak skjermen, og at foreldrene kan ha problemer med å kontrollere hvilket innhold barna konsumerer.

– Barnas skjermbruk blir en kilde til konflikt i familien, og skaper utfordringer for foreldrenes grensesetting. Grensesettingen og forhandlingene rundt skjermbruken og skjermtiden blir for noen en krevende arbeidsoppgave i seg selv, sier Pedersen.

AVLASTNING I HVERDAGEN

– De kvalitative intervjuene tyder

på at familier som bor i nærheten av besteforeldrene, der besteforeldrene er ved god helse og det eksisterer en god og nær relasjon, gjerne får mye hjelp, støtte og avlastning i hverdagen. Dette kan være barnepass, hjelp til renhold eller lignende, som gir foreldrene tilgang på fritid de ellers ikke ville hatt. De som ikke har denne støtten fordi besteforeldre er i dårlig form eller bor langt borte, føler seg låst i sin egen hverdag. Besteforeldrenes støtte er ikke en erstatning for barnehage eller SFO, men er foreldrenes kilde til avlastning på kveld og i helger, og gir foreldre mer frihet og fritid, sier Pedersen.

Når det gjelder hjelp og avlastning i hverdagen svarer over en tredjedel av utvalget i spørreundersøkelsen at de får hjelp av besteforeldre i hverdagen.

DET INTENSIVE FORELDRESKAPET

– De fleste er utrolig involvert i barnas indre liv og bruker mye tid på å følge opp fritidsaktiviteter. Foreldrene vil at barna skal ha aktiv fritid, og mange fedre stiller opp som trenere og kjører barn til aktiviteter, sier Pedersen.

Skolearbeid og lekser skaper utfordringer og mange tenker at tiden på SFO kunne vært brukt bedre, og at SFO kunne hatt ansvar for oppfølging av skolearbeidet.

– Barna er ikke hjemme før klokken 16.30 til 17 på ettermiddagen. De har da tre timer før de legger seg, og mye skal skje på denne tiden. Mange opplever at det ikke er tatt høyde for hvor lite fritid barna har når arbeidsdagen er over, og synes det er viktig at tiden barna tilbringer på SFO skal være innholdsrik og meningsfull. Av foreldrenes beskrivelser ser vi at de ønsker seg en heldagsskole, med matservering og der eventuelle leksebehov dekkes i skoletiden, avslutter Pedersen.

Rapporten Barnefamilienes hverdagsliv i Norge 2021

Gravide og foreldre diskrimineres *fortsatt* i arbeidslivet

– At foreldre i forskjellig grad møter utfordringer i arbeidslivet under eller etter graviditet, og at det får konsekvenser å være borte fra jobb, blir beskrevet av arbeidsgivere nærmest som en tyngdelov, sier Eirin Pedersen.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

Hun er en av forskerne ved Arbeidsforskningsinstituttet ved OsloMet som har utarbeidet rapporten «Diskriminering av foreldre i arbeidslivet» på oppdrag fra Likestillings- og diskrimineringsombudet.

På tross av et styrket lovverk viser rapporten at forskjellsbehandling ved graviditet og uttak av foreldrepermisjon er nærmest uendret siden 2014.

INGEN NEDGANG

– Vi ser ingen nedgang i omfanget av forskjellsbehandling. Det er også stor grad av stabilitet i hva slags forskjellsbehandling folk opplever, og i hvem som blir forskjellsbehandlet. Derimot finner vi en økning blant de arbeidstagerne som har løsere tilknytning til arbeidslivet, sier Pedersen.

Deltidsansatte og de som er i en etableringsfase i arbeidslivet rammes hardest. Denne perioden faller ofte sammen med tiden da man får barn. I læreryrket, der det er mange deltids- og midlertidige stillinger, påpeker flere at de utsetter å få barn for ikke å skape hindringer for videre karriere.

KVINNER RAMES

– Det er kvinner som opplever denne formen for forskjellsbehandling, og lengden på permisjonen har betydning. Det er lettere for menn å komme tilbake etter tre måneder, og de har gjerne holdt en tettere kontakt med arbeidsplassen fordi de har tatt ut gradert permisjon. Kvinner på sin side er gjerne hjemme i en fase der omsorgsarbeidet er mer omfattende og vanskelig lar seg kombinere med å opprettholde kontakt med arbeidsplassen, forteller Pedersen.

Hun legger til at arbeidsgivere også mangler kunnskap om tilretteleggingsmuligheter og relevante ordninger. Forsjellsbehandling er fra arbeidsgivers side i liten grad intendert, men tilretteleggingsbehov kan gå på tvers av økonomiske og praktiske vilkår i virksomheten. Arbeidsgiver har styringsrett, og mange opplever å ikke kunne komme tilbake til tidligere oppgaver etter permisjon, fordi arbeidsgiver må kunne ta hensyn til å drifte arbeidsplassen på best mulig måte, for eksempel hensynet til elever som ikke skal måtte skifte kontaktlærer to ganger i løpet av et skoleår.

UTFORDRINGER VED AMMEFRI

Mange i utvalget har ikke spurt om ammefri. Undersøkelsen viser at 1 av 5 arbeidstakere som tar ammefri opplever utfordringer med tilrettelegging.

– I yrker med fleksibel arbeidstid er det enklere å tilrettelegge for ammefri, men for folk med oppmøtetid viser det seg vanskelig. For arbeidsgivere medfører ikke ammefri økonomisk kompensasjon, så kostnadene overføres raskt til kolleger eller elever der lærere benytter ammefri. Det kan være vanskelig å tilrettelegge for fravær midt i en arbeidsdag, og det kan være en utfordring å finne løsninger for hvordan denne tiden skal dekkes opp, sier Pedersen.

Arbeidstakere erfarer også at behov for ammefri kan bli tolket som at de ikke er «klare» for å komme tilbake på jobb.

OPPLEVER UTILSTREKKELIGHET

I karriereyrker er det ofte forventet at kvinner skal ta kortere permisjon. I advokatyrket søker mange seg vekk fra de karriereorienterte firmaene når de får barn, og tar et individuelt ansvar for å skaffe seg bedre arbeidsforhold.

– En av mødrene i undersøkelsen valgte gradert permisjon for å holde kontakt med de viktigste klientene og ikke miste lønnsprogresjonen. Det endte allikevel med at hun ikke fikk forfremmelsen hun jobbet så hardt for å få. Det er vanskelig å kombinere forventningen om 12-timers dager og det å ha barn. Hun følte på utilstrekkelighet og angret

på valget. Flere av kvinnene som har sluttet å jobbe som advokater gjør dette fordi det er for liten tilrettelegging for at de skal kunne lykkes samtidig som de har omsorgsansvar for små barn. De jobber gjerne lange dager og overtid, men opplever at dette ikke er tilstrekkelig likevel. De ender med å ha dårlig samvittighet både overfor jobben, og overfor familien, sier Pedersen.

ET KVINNEPROBLEM

Pedersen understreker at selv om menn tar mer permisjon og fedre har større omsorgsansvar, så er forskjellsbehandling og manglende tilrettelegging fremdeles et kvinneproblem, og ikke bare i karriereryrker.

– For karriereryrker handler det ofte om forskjellsbehandling i muligheten til karriereutvikling etter permisjonen. I jobber med krav til tilstedeværelse, turnusarbeid eller fysisk belastende oppgaver er utfordringen i større grad å få dekket tilretteleggingsbehov i graviditeten. Det er lettere å sykemelde folk enn å tilrettelegge arbeidsoppgavene. Mange kvinner kan ønske å stå i jobb, og holde på kontakten med arbeidsplassen, men for arbeidsgiver kan det innebære mye merarbeid og utgifter å tilrettelegge for at den gravide skal kunne stå i jobb så lenge som mulig.

Det rapporteres om mer forskjellsbehandling i offentlig enn i privat sektor. Årsaken kan være smale budsjetter som gjør det vanskelig å tilrettelegge, i tillegg til at dette er en sektor som ansetter mange kvinner, og med høy bruk av midlertidige- og deltidsstillinger. I tillegg er det mange ledere som mangler kunnskap, både om rettigheter, aktivitetsplikt og gode grep.

– Det finnes gode eksempler på arbeidsgivere som evner å tilrettelegge. Et advokatfirma bruker det å ansette folk med barn som et konkurransefortrinn. Man blir ikke mindre flink av å få barn. Og noen barnehageledere ser det som uproblematisk å gi gravide oppgaver som ikke innebærer tunge løft, sier Pedersen.

AKTIVITETSPLIKTEN

– Forskjellsbehandling er knyttet til normer, strukturer og kulturer i arbeidslivet, og vanskelig å endre gjennom lovregulering alene. Men arbeidsgivere tolker ikke ansvaret sitt langt nok og hensynet til virksomheten teller ofte mest. Mange ledere kjenner ikke til aktivitetsplikten. Det er derfor vanskelig å få lovverket til å fungere i en arbeidskontekst.

Aktivitetsplikten innebærer å tenke på kjønnslikestilling i fordeling av arbeidsoppgaver og lønn. Og sørge for at graviditet ikke skal påvirke kvinners karriere.

– Ved tilbakekomst fra permisjon tilrettelegger arbeidsgiver ofte for familiesituasjonen, men ikke alltid for å lykkes med arbeidet eller karrieren. Strukturelle

«tyngdelover» gjør det vanskelig å se potensial for endring – men noen arbeidsgivere får det til, sier Pedersen.

Utfordringer ved diskrimineringsvernet. Å benytte diskrimineringsvernet kan gi negative konsekvenser. Selv om arbeidsgiver ikke har lov å spørre om graviditet under jobbintervju, ligger det sterke normative forventninger om å fortelle at man er gravid. Å ikke fortelle tolkes som illojalt.

Det er få klagesaker om forskjellsbehandling, og de fleste løser konflikten ved å bytte arbeidsplass.

– Det er den enkelte arbeidstaker som må ta saken til nemnd, og det er et individuelt ansvar å håndheve diskrimineringsvernet. Få velger å gå til sak. Alle «vet» at man må slutte og vil ikke være den som gikk til sak mot arbeidsgiver. De vi har snakket med som gikk til sak opplevde det som en stor belastning, og at arbeidsgiver begikk karakterdrap, sier Pedersen.

BEHOV FOR STRUKTURELLE ENDRINGER

Forskjellsbehandling handler ikke om vond vilje, men om lite kunnskap om hvilke rettigheter som finnes. At den enkelte må gå til sak mot arbeidsgiver, og bevise at

Rapporten *Diskriminering av foreldre i arbeidslivet*. Forekomst av og erfaringer med negativ forskjellsbehandling.

diskriminering har funnet sted, er en stor belastning.

– Juridiske rettigheter er viktig, men de juridiske verktøyene er ikke tilstrekkelige. Det er strukturelle og ikke juridiske forhold som regulerer dette, og derfor det strukturelle som må endres. Regelverket må kanskje følges opp med ressurser for å kunne opprettholdes. Det burde være en klageinstans, og et større offentlig ansvar å håndheve regelverket, sier Pedersen.

RABATTKODE

Få 15% rabatt på alle produkter hos nettbutikken sunneleker.no. Stort utvalg og lynrask levering av kvalitetsleketøy for barn. Også spill, puslespill og byggesett for voksne.

Rabatten gjelder alle produkter til ordinær pris. Bruk rabattkoden NKFF21 i kassa på nettbutikken

Pårørende kan ha mye å sørge over

Det er vondt når en du er glad i strever med rus eller psykiske vansker.

AV: TONE LARSEN HOEL, SENIORRÅDGIVER VED NASJONALT SENTER FOR ERFARINGSKOMPETANSE INNEN PSYKISK HELSE

Pårørende kan oppleve store bekymringer, ha store belastninger og selv få utfordringer med helsen. De kan streve med søvnproblemer, angst, uforutsigbare hverdager, psykosomatiske plager, dilemmaer knyttet til valg som må tas, hjelpeløshet, motløshet, avmakt, skyld og skam. De kan få både sosiale og økonomiske vansker, for å nevne noe. Mange pårørende forteller også om sorg.

Sorg over at den de er nær har fått et vanskelig liv. Sorg over det livet som de tenkte og ønsket for den de er glad i. Det kan

være smertefullt å se sitt barn, sin bror eller sin venns drømmer om å bli forelder, få seg en utdanning eller å klare seg selv settes på vent i uoverskuelig tid, eller aldri realiseres.

MISTE EGET LIV

Pårørende kan også oppleve sorg over å «miste eget liv» eller «miste seg selv» i en oppslukende pårørenderolle. Å være pårørende ved alvorlige rus og psykiske lidelser kan kreve mye tid og krefter, noe som medfører at andre sider ved livet og andre mennesker blir prioritert ned eller bort. Det blir mindre tid, muligheter, overskudd og lyst til å være sosial, lære noe nytt eller for eksempel benytte seg av kulturtilbud. Det å reise bort på ferie eller for en helg kan oppleves som en umulighet om den som strever trenger at en er tilgjengelig, eller en selv blir for urolig og utrygg av å ikke være det. Sorg over tapte relasjoner, tapte muligheter, tapt glede og tapt livsinnhold kan bli en følge av dette.

Tone Larsen Hoel, seniorrådgiver ved Erfaringskompetanse, har skrevet om sorgene pårørende kan ha. (Foto: Morten Bjerk)

SORGREAKSJONER

Dersom en har store belastninger og bekymringer, og om din nære trenger omsorg og hjelp til å fungere i hverdagen, kan det også bli vanskelig å selv delta i arbeidslivet. Kanskje opplever man tap

av arbeidskapasitet, egen helse, egen selvaktelse og identitet. At bare visse sider ved ens personlighet får plass i en krevende situasjon, sider som for eksempel engstelse, kontrollbehov og tristhet, mens andre sider som for eksempel lekenhet, faglig engasjement og kreativitet får liten plass, kan også føre til sorgreaksjoner.

UFORUTSIGBART OG KRISE

Pårørende kan i tillegg oppleve svært kritiske situasjoner, og noen tap kan komme brått. Ved kritiske hendelser som overdose, selvmordsforsøk, ulykker, brå og kraftige forverringer i den næres tilstand og akutte innleggelser, kan plutselig verden se annerledes ut. Ens trygghet kan bli tapt på et øyeblikk, i hvert fall for en stund, og relasjonen til sin venn eller familiemedlem kan brått bli endret, kanskje for alltid.

Foreldre til rusavhengige har fortalt om stadige uforutsigbare nye kriser som må håndteres, ofte parallelt med bearbeiding av tidligere kritiske hendelser. De får ikke tid til varig og legende bearbeiding hvor «sårene

kan gro», før nye kriser og tap oppstår.

LIVSSORG OG TÅLEEVNE

Sorg over at eget liv ikke ble som tenkt og ønsket, og de tap livet kan føre med seg eller når du føler at noe ble tatt i fra deg omtales som livssorg i en ny bok (Røseth og Werner, 2021). Livssorg kan av og til føles forbudt, dersom en blir møtt med velmenende tanker og råd om å huske å være takknemlig for det en tross alt har, eller for at ting ikke er enda verre. Eller at det nok går over snart. Pårørende kan bli møtt på sine sorger med en oppfordring og forventning til at man må tåle «å stå i det», at man kan få reagere en viss tid, men så må man se fremover og komme seg videre.

TAP AV SOSIAL STØTTE

Dersom en med stor sorg over flere forhold ikke klarer å møte disse forventningene, kan egne følelser og reaksjoner oppleves «feil» og at en kan oppsummere med at «jeg mestrer ikke», «jeg klarer ikke dette!». Det kan bli en ekstra byrde, som igjen kan føre til at pårørende trekker seg unna

andre og hjelpetilbudene, hemmeligholder hendelser og skjuler reaksjoner. Resultatet blir mindre sosial støtte, når det er nettopp denne støtten som kan være det viktigste av alt for å bearbeide og stå i sorg og store belastninger over tid.

Tap av sosial støtte er vanlig for pårørende. Pårørende forteller at de selv ikke orker å være sosiale og har ikke kapasitet til å bry seg utover sine nærmeste som trenger dem. De kan miste interessen og overskuddet til å omgås andre. De kan også føle seg lite forstått, føle seg annerledes andre og oppleve at venner trekker seg unna. Disse prosessene kan føre til ensomhet og sorg over de som ikke orket eller klarte å stå der sammen med dem. Å tåle

ROM FOR SORG

Som venn, familie eller som hjelper kan vi være oppmerksomme på at sorg er noe av det pårørende kan kjenne på. En kan gi rom for sorg, tid, forstå så langt en kan, og ikke minst tåle. Å vise at man orker å høre på det vonde og vanskelige, og lytte uten å måtte gjøre noe, er i mange tilfeller det viktigste.

Sorg kan endre seg i styrke og form. Noen sorger svekkes i styrke og tilbakelegges. Nye sorger kan komme til, og gamle sorger kan reaktiveres ved ulike triggere. Sorg oppleves ulikt og håndteres ulikt. Ulike mennesker vil ha ulike ønsker og behov. Praktisk hjelp kan være velkomment av mange. Noen ønsker råd, mens andre kan føle seg lite forstått om de møtes med anbefalinger som ikke er i tråd med slik de oppfatter situasjonen og seg selv i dette.

BEHOV FOR SAMTALEPARTNERE

Det kan ofte være til hjelp å ha tilgang på en eller flere trygge, ikke-dømmende samtalepartnere. mennesker som pårørende kan dele sine sorger med og få støtte av. Mennesker som kan gi et utenforblikk og innspill, når man er mottakelig for det. Mennesker som en kan beskrive sine erfaringer overfor, også for å bli bevisstgjort sine håndteringsmåter og konsekvensene av disse. Mennesker som kan gi tid, anerkjenne sorgen og pårørendes mestringsforsøk, og som kan gi støtte til at hver især kan finne frem til sin måte å håndtere de følelser og utfordringer en har. Mange pårørende med livssorg får god støtte og hjelp av sanne «mennesker som...» Og mange av disse som gir god støtte og hjelp sier at det oppleves dypt meningsfylt å prøve og være et sånt menneske.

Teksten ble skrevet til Mental Helses magasin Sinn og Samfunn 2:2021, som var et temanummer om sorgarbeid.

Endring & undring

Verden tar av og til en uventet vending. Det har kanskje alle kjent på kroppen denne våren.

AV: ÅSMUND SEIP, DEBIO. FOTO: VIDAR NORDLI MATHISEN (UNSPLASH) OG PRIVAT

Samtidig er endring et tema som hører til når man jobber med jord, planter, dyr – og mat. Med klimaforandringer og tørkesommer i bakhodet kan vi også regne med at

uforutsette endringer vil bli en større del av hverdagen vår i framtiden. Vi har tatt en prat om nettopp endring med et knippe mennesker med forskjellige ståsteder og

innfallsvinkler, ikke fordi noen av dem sitter med en fasit, men fordi vi tror åpenhet og deling av erfaringer kan være nyttig.

Hva kan mathistorien og endringer i nordmenns spisevaner bakover i tid lære oss i situasjonen vi står i?

ANNECHEN BAHR BUGGE

**Sosiolog (dr.polit) og forsker ved
Forbruksforskningsinstituttet SIFO, OsloMet**

Matberedskap var altså helt sentralt for generasjonene før oss. De fikk smertelig erfare uår, handelsblokader og kriger. I løpet av årene etter krigen var dette en mentalitet som gradvis gikk mer og mer i glemmeboken.

Sett i verdensmålestokk lever nordmenn nå i en overflod og en sosial trygghet som mennesker de fleste steder i verden og nordmenn i tidligere tider knapt har kunnet forestille seg. Den økte rikdommen har gjort det mulig å ha et spisemønster som de færreste hadde tilgang eller råd til for bare noen tiår siden. I løpet av etterkrigstiden gikk andelen av husholdningsbudsjettet som ble brukt til mat fra 40 til 12 prosent.

Samtidig steg standarden på matvarene, i den betydning at norske forbrukere brukte mer på eksklusiv og langreist mat, mat produsert helt andre steder i verden som krevde lang transport. Norge er rundt 40 prosent selvforsynt. Vi importerer altså rundt 60 prosent av maten vi spiser. Nå etter koronautbruddet har flere land stanset eksport av mat for å sikre egen befolkning.

Andre land har varslet store oppkjøp for å bygge opp kriselagre. Begge deler kan få følger for matsikkerheten i Norge.

Hvordan tror du matvanene våre kommer til å endres framover?

Forbrukerne blir mer og mer bevisst på hva de spiser, også hva dyra har spist og hva slags liv de har levd. De er blitt mer bevisste på spillet mellom human- og dyrehelse. De er opptatt av hvor maten kommer fra og hvilket avtrykk den har på omgivelser. Interessen for lokale norske råvarer og matretter har vært svært økende det siste tiåret. Antakelig vil koronakrisen føre til et ytterligere oppsving.

Kan du gi et råd fra ditt perspektiv til oss som dyrker og lager bærekraftig mat til andre?

Smi mens jernet er varmt! Jeg tror den langreiste maten med uklart opprinnelse, gjerne bearbeidet til det ugjenkjennelige, vil falle stadig mindre i smak hos forbrukerne. Dere må vel egentlig bare bli enda flinkere til å organisere dere og formidle produktene deres. Kortreist, økologisk mat er mer enn mote – ærlig og anstendig mat er det eneste fremtidsrettede, tenker vel egentlig jeg.

Tre råd om å leve og skape med uforutsigbarhet

JANNIK ABEL
kunstner

For meg har det fungert veldig godt å ta små skritt i riktig retning. For eksempel lager jeg en film nå, om det å skape kunst med trevirke. Det jeg gjør er at jeg går ut i skogen hver morgen kl 6. Møter opp og ser hva som skjer. Noen dager får jeg bare noen sekunder å bruke, andre dager flere minutter.

Uforutsigbarhet har jeg levd med hele livet egentlig. Vi kan tro vi har kontroll, men livet tar svinger. Det gjelder å henge med. Som når min mor fikk kreft og døde da jeg var 36 eller da min søster tok sitt eget liv i sommer. For meg hjelper det å ha gode rutiner. Hver dag. Å sitte ved et bål, skape, trene, snakke med gode venner. Finn dine ting. Hva gir deg ro? Hva gir deg mening?

Jeg føler følelser ekstra sterkt nå i denne tiden. Hvis det er tilfelle for deg også er det å få støtte til å være med følelsene essensielt. Jeg snakker med min Zen Coach en gang i uken. Det letter trykket.

Tre råd om å gi jorda og plantene motstandsdyktighet og tilpasningsevne til uventede endringer

JAN BANG
Permakultur-designer, lærer,
kursholder og forfatter

Permakultur er en verktøykasse med designverktøy som er basert på mønstrene vi finner i den naturlige økologi. Vi bruker disse til å planlegge systemer mennesker trenger for å skape en regenerativ fremtid. Vi burde se nærmere på:

Måten vi behandler jordkloden vår

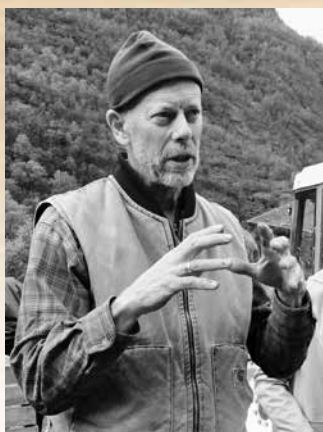
Jorden har flere egenskaper som kjennetegner levende vesener. Vi er nå så mange mennesker at mye av det vi gjør har varige og ofte ødeleggende virkning på jorden, som forurensning, artsutryddelse og utarming av jordsmonnet. Med Permakultur Design kan vi opprette systemer som gir oss det vi trenger uten å ødelegge planeten vår.

Måten vi behandler hverandre

Vi har alle et ansvar for hverandre. Barn kan oppdras så de blir velutviklede voksne. Syke og eldre kan pleies med kunnskap, ressurser og verdighet. Det er nok til alle av mat, hus, vann og andre nødvendigheter hvis vi fordeler på en rettferdig måte.

Måten vi behandler fremtiden

Fremtidens menneskehet vil trenge fremtidig jord, skogressurser og trygghet. Så noen behøver å dra inn i fremtiden og speide inn i det neste århundret. Vi burde sørge for at det er nok ikke-fornybare ressurser for fremtidige generasjoner å ha glede av.

NATHANIEL P. MEAD

Lærer ved Sogn jord- og hagebruksskule

Menneskets holdninger og kunnskap om naturen må stå sentralt, og den kanskje viktigste holdningen av alle er å skjønne og respektere at mennesket er en del av naturen. En veiledende tankerekke kan være at øverst i rekken er «The Habits of Nature», under dette kommer mennesket som må bygge en forståelse av og kunnskap om «nature's habits».

Med dette som grunnlag, utvikle metoder og teknologi som har til hensikt at naturens prinsipper blir tatt vare på gjennom våre handlinger. Dette vil på lang sikt gi den mest bærekraftige økonomiske utvikling.

Tilpasningsevnen til uventede endringer for jord og planter er avhengig av at jorda lever. En levende jord er avhengig av sunn og variert kost, det vil si planter i første rekke og tett bak, tilbakeføring av organisk materiale, opprinnelige planter, i form av godt behandlet husdyrgjødsel, kompost og avlingsrester.

At jorda er i kjemisk balanse og har gode fysiske forhold i form av aggregatstruktur, minimal jordpakking og god evne til vanninfiltrering fra snøsmelting og nedbør er også avgjørende for dens evne til å motstå endringer. Om humustilstand og jordstruktur er i orden kan jorda tilpasse seg bedre til både tørke og kraftige nedbørperioder, altså jorda kan både ta imot mer vann fordi den er mer porøs, og holde på vann på grunn av sitt svampaktige humusinnhold.

Oppsummert er det oss mennesker som har den avgjørende rolle i om jorda og plantene er tilpansningsdyktige til uventede endringer. Urørt natur burde være vår rollemodell og læremester.

Tre råd om hvordan vi best møter uventede endringer og usikkerhet

CASPAR SEIP

Terapeut og guru i podcasten Guro & Guru

Det er ikke noe poeng å gi folk råd om hvordan de skal oppføre seg når urovekkende endringer inntreffer (det er egentlig ikke noen god idé å gi råd i det hele tatt). Når det er krise, handler man ofte automatisk, hvis man ikke har trent på konstruktiv håndtering av usikkerhet i mer beskjedne mengder på forhånd. Men la gå. Hvordan forberede seg på å møte uro og usikkerhet:

En fin måte å trene seg til å bli god på å møte usikkerhet, er å trene sitt mot. Det kan man gjøre på mange måter (stikke hodet frem, bryte vaner, gjøre noe man er redd for uten bare å presse seg gjennom det, ta sjanser, spise med kniven), men man kommer ikke utenom å føle seg redd. Så mot handler om å bli god til å håndtere egen frykt, når den er der, ikke å bli fryktløs. Vårt menneskesinn har et arsenal av feige strategier for å komme utenom frykten. Vi benytter oss alle av sånne.

Vi har lært det av Bøygen. Men det Bøygen ikke skjønnte, er at det er mye enklere å bli tilfreds med livet sitt, selv når det gjør vondt, hvis man er god til å tåle frykt, usikkerhet og andre ubehagelige følelser.

Når du er god til å håndtere usikkerhet vil du få kontakt med ressurser i deg selv som gjør at du ikke havner i unyttige mønstre når uventede endringer skjer i livet og usikkerheten er stor. Da vil du lettere oppleve det uventede som en gylden mulighet til noe nytt, i stedet for en trussel du må bekjempe.

Å ha venner som kan støtte og utfordre en når livet er vanskelig er gull verdt. Det er jo seint å skaffe seg slike gode venner når en stor krise rammer, det er best å ha gjort grunnarbeidet ved å vise din tillit, hengivenhet og sårbarhet i det vanlige, og ikke så dramatiske, livet.

Regjeringens håndtering av koronapandemien

— i et kvinneperspektiv

Covid-19 rammer både kvinner og menn, men koronapandemien rammer ikke samfunn kjønnsblindt.

Dette slås fast i rapporten «Regjeringens innsats for å fremme kvinners rettigheter nasjonalt og internasjonalt 2017 – 2021».

KVINNER TAR ANSVARET

I rapporten blir det påpekt at kvinner tar mye av ansvaret hjemme, spesielt for det tredje skiftet, og at det har en negativ effekt på kvinners helse. En studie fra Likestillingssenteret viser at kvinner har brukt mer tid på husarbeid enn menn, på tross av at flere menn har vært permittert og flere kvinner har hatt samfunnskritiske jobber, som innebærer at de ikke har hatt hjemmekontor.

Dette har også Raja løftet i sine likestillingspolitiske redegørelser under krisen. I debatten etter at han la frem sin redegørelse i 2020 vedtok Stortinget enstemmig å be regjeringen å «kartlegge effekten av koronakrisen på likestillingsfeltet, og komme tilbake til Stortinget med resultater og funn på egnet måte». Dette har blitt fulgt opp av Bufdir.

INNVANDRERKVINNER

Rapporten peker på at innvandrerkvinner er overrepresentert i midlertidige stillinger og i konjunkturutsatte bransjer. Sysselsettingsutvalget slo fast at det er vanskeligere for innvandrere å komme tilbake i arbeid om de blir arbeidsledige. Koronapandemien førte til permitteringer og oppsigelser i hotell- og restaurantbransjen. Bransjen har en høy kvinneandel og krever lavere formell kompetanse, slik at det er grunn til å tro at pandemien har rammet innvandrerkvinner på dette feltet. Sysselsettingsutvalget uttrykte bekymring for at pandemien vil forsterke forskjeller i arbeidslivet på lang sikt. De likestillingspolitiske redegørelsene har et nærmest ensidig fokus på politikk rettet mot innvandrerkvinner innsats for å komme inn på arbeidsmarkedet og er lite følsom for at politikk på andre områder, som åpningen for

økt bruk av midlertidige stillinger, kan være negativt for innvandrerkvinner tilknytning til arbeidslivet.

VOLDELIGE RELASJONER

Da samfunnet stengte, ble kvinner i voldelige relasjoner stengt inne. Pandemien er ikke kun en helsekrise, men en økonomisk krise der mange mistet jobbene sine, som er en risikofaktor for vold. Krisesentrene fikk i mars 2020 status som samfunnskritisk funksjon, som innebar at kommunene ikke kunne omdisponere ansatte og at ansattes barn kunne være i barnehage og skole.

En informasjonskampanje spesielt rettet mot innvandrerkvinner om at rådet om å bli hjemme ikke gjaldt for voldsutsatte, ble ikke lansert før i desember 2020. Den varte til januar 2021. Raja erkjente at vold mot kvinner mest sannsynlig hadde økt selv om færre søkte hjelp. Det er kjent at samfunnskriser utløser partnervold, men denne problemstillingen var ikke prioritert i politiske dokumenter.

PROSTITUSJON

Da koronapandemien nådde Norge, ble prostitusjon forbudt med henvisning til smittevernloven. Kvinner i prostitusjon befant seg derfor i en vanskelig og politisk usynlig posisjon: De falt utenfor

kompensasjonsordninger for arbeidslivet, og hadde derfor liten mulighet til å stanse å selge sex og greie seg økonomisk. Prostitusjon ble farligere fordi sexkjøpere kunne utnytte en prekær situasjon. Dette ble ikke håndtert av regjeringen. I tillegg meldte NRK at utenlandske kvinner i prostitusjon ble sendt ut av landet. Under hele regjeringsperioden har det blitt ført en lite offensiv politikk på området, som kan ha ført til at regjeringen heller ikke prioriterte dette området under pandemien.

FØDSELSOMSORGEN

Koronapandemien fikk konsekvenser for fødselsomsorgen. På grunn av pandemien ble det nedfelt nye retningslinjer om på hvilke tidspunkt partneren kunne være i rommet sammen med kvinnen, og det ble bestemt at partner kun fikk være med på den aktive delen av fødselen. Dette utløste en offentlig debatt, der kvinner fortalte om hva retningslinjene hadde betydd for dem under #jegføderikkealene. Senterpartiet foreslo i februar 2021 at partnere kunne ta en hurtigtest slik at de kunne være til stede under hele fødselen, som ble vedtatt. Likestillingsinitiativet kom igjen fra Stortinget og ikke regjeringen.

LIKESTILLING INTERNASJONALT

Koronapandemien har fått alvorlige konsekvenser for likestilling internasjonalt. Selv om flere menn enn kvinner har dødd av covid-19 globalt, har kvinner blitt rammet hardere økonomisk og sosialt. Det krever en mer innsats fra Norge i årene fremover, samtidig som Norge har kuttet i de øremerkede midlene til arbeid for kvinners rettigheter globalt.

RAMME:

Rapporten «Regjeringens innsats for å fremme kvinners rettigheter nasjonalt og internasjonalt 2017 – 2021» er utarbeidet av Rose Teigen-Fagerheim på oppdrag for FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål, LO, Norsk Sykepleierforbund, Unio, Norske Kvinners Sanitetsforening, Fagforbundet, Fellesorganisasjonen (FO), Kvinnefronten, Norges Kvinne- og familieforbund, Norsk kvinnesaksforening og JURK.

Fra eksamensfest på COWA skolen

Jeg vil begynne med å takke for alle bidrag fra enkeltpersoner, lag og kretser som er mottatt til støtte for våre prosjekter, det hadde vært helt umulig å bidra fra vårt forbund uten denne støtten fra dere!

Selv i den «unntakelsestida» vi har vært igjennom det siste halvannet året, har vi mottatt øremerkede beløp, og beløp med tillit til fri disposisjon fra giverne. Vi er veldig takknemlig for dette!

Aktivitetene i vårt internasjonale arbeid, som i mange andre organisasjoner, bærer preg av fortsatt mindre aktivitet på grunn av Covid19-epidemien, men aktiviteter forsøkes etter forholdene som gjelder.

COWA-SKOLEN I UGANDA

Etter full gjenåpning av skolen i april/mai måtte de stenge igjen i juni da myndighetene

i Uganda kunngjorde 42 dager lockdown av hele landet på grunn av den økende smitten. Dødstallene var svært høye, og dette har ifølge rektor årsak iblant annet forsinket tilgang til helsestasjon og dårlig ledelse av helsesystemet. Et eksempel er strømbrudd som forårsaker at mange pasienter på oksygen dør.

TESTER OG VAKSINER

Med liten tilgang på testing og vaksiner for lærere og elever på skolen, sto de overfor store utfordringer. Vi sendte da kr 15.000 til bruk for dette. Ifølge rektor Miriam Emecu var dette til stor hjelp og skolen har nå vaksinert lærere og studenter som er kvalifisert til det, slik at de kan ha flere aktiviteter nå når skolen så smått er kommet i gang igjen. Det er også brukt penger til smittevernutstyr som er svært nødvendig for å få i gang full drift igjen.

NY GASSOVN

Ved prosjektbesøket i 2019 på COWA kom det frem at det var stort behov for en ny gassovn til koking, noe vi formidlet videre til våre medlemmer. Resultatet ble mottak av øremerkede midler til dette, og med tillegg av midler til fri disposisjon, kunne vi i august oversende kr 13.000 til kjøp av en ny ovn

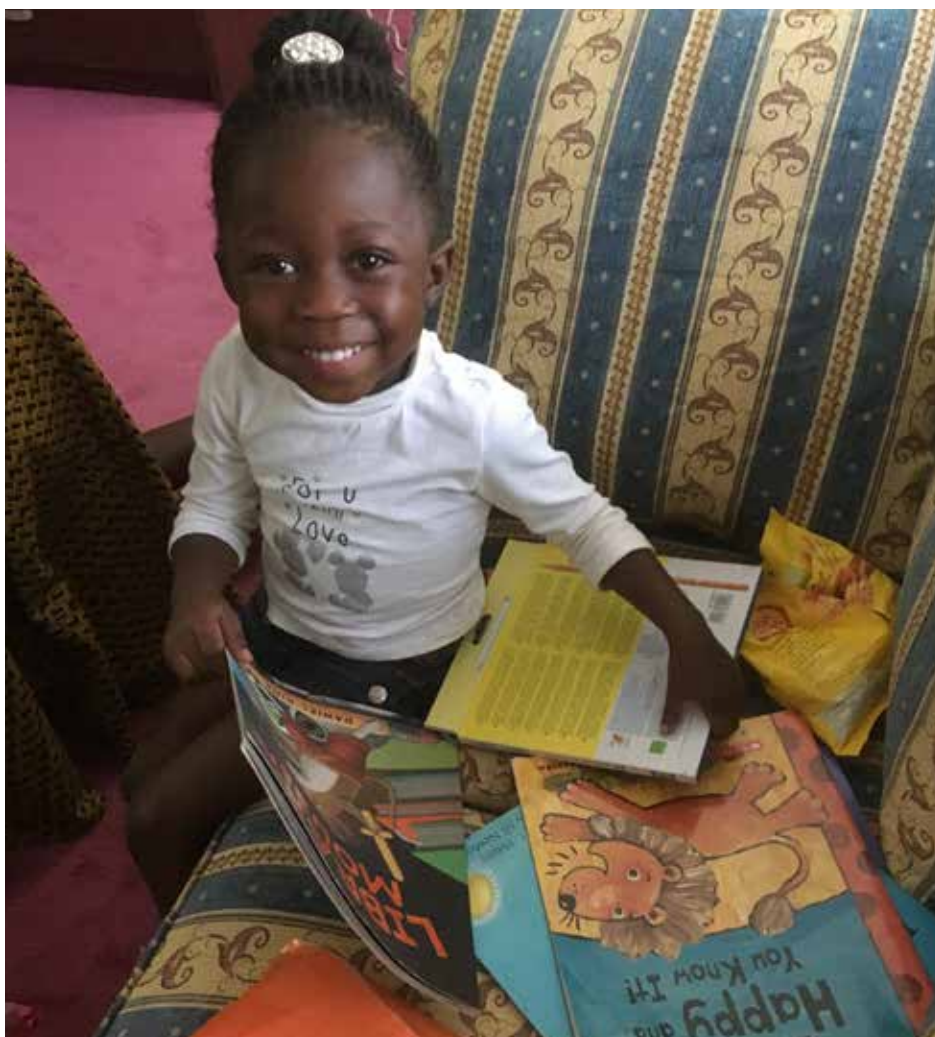
av god kvalitet. Nå venter vi på kvittering for mottak av pengene og kjøp av ovn! Per august har de fått 2. utbetaling ifølge kontrakt.

KRISESENTERET I SIBIU, ROMANIA

Fra Sibiu har vi fått melding om at senteret har nesten fullt belegg hele tiden og det synliggjør at behovet for senteret er til stede. Myndighetene innser ikke at landet har utfordringer med vold i nære relasjoner, selv om aviser og statistikker forteller noe annet. Når volden øker, får stadig flere behov for bistand og med fullt belegg går det mye penger til mat til beboerne. Klær har også vært et problem. Vi har utbetalt beløpet som er kontraktfestet med organisasjonen, og fra mai får de noe månedlig støtte fra det offentlige. Det er behov for mer støtte, og det å øke støtten er noe de jobber med hele tiden.

UMWA, UGANDA MEDIA WOMEN'S ASSOCIATION - MEDIKVINNENE I RADIOEN

I juni fikk vi forespørsel fra direktør Margaret Sentamu i UMWA, en av våre tidligere samarbeidspartnere fra tiden vi hadde prosjektstøtte fra Fokus/Norad, om hjelp til betaling av lisensavgift for å drive radioen. Myndighetene i Uganda gjør alt

Daniella, som ble funnet nyfødt under et tre og ble adoptert av en lærer på skolen.

Mange barn vokser opp uten gode fremtidsmuligheter.

de kan for å stoppe «det frie ord» i landet, særlig for kvinneorganisasjoner, og stadig høyere lisensavgift er et virkemiddel de bruker for å nå dette målet.

OPPNÅR RESULTATER

I alle årene vi hadde samarbeid med UMWA, hadde de stor aktivitet og oppnådde gode resultater, blant annet gikk volden ned i nære relasjoner ved at fokus ble satt på dette. Ved radiosendinger og seminar får de kontakt med kvinner ute på landsbygda, i tillegg til kvinner i sentrale strøk. Disse dyktige journalistene gjør en stor innsats for kvinnene og deres rettigheter gjennom sitt engasjement og arbeid.

STØTTE FRA K&F

De har for oss hele tiden fremstått som svært dyktige og seriøse damer, og vi hadde et inderlig ønske om å hjelpe dem videre. Heldigvis hadde vi en mulighet i år også. Vi får hvert år midler fra kretser og lag for bruk til fri disposisjon, og sammen

med litt av disse midlene og resten av midlene fra Åse Hesselberg, kunne vi sende kr 20.000 i bidrag for dette formålet. Åse Hesselberg var tidligere prosjektleder i K&F, og honoraret hun fikk etter TV-aksjonen i 1989 ga hun videre til forbundet til fri bruk i internasjonale prosjekter. Vi har mottatt en hjertelig takk fra UMWA, med uttrykk for vår omtanke for dem!

GI ET BIDRAG

Den årlige prosjektoppfølgingen ved besøk kan ikke gjennomføres nå, men vi har jevnlig kontakt og får rapporter og regnskap over aktiviteter og drift i våre prosjekter. Vi ser frem til å kunne besøke prosjektene igjen når forholdene blir bedre.

Vi håper fremdeles at lag og kretser kan gi bidrag både til krisesenteret i Sibiu og til COWA-skolen. Enkeltmedlemmer kan selvsagt også bidra. Bidrag kan sendes til konto: 6034.56.35451.

Dersom dere ønsker at tilskuddet skal gå til et spesielt prosjekt, må vi ha beskjed om

det. Helst ser vi at bidrag gis til prosjektene generelt, så vi i utvalget kan kanalisere midlene dit behovet er størst. Vi har et mål om at prosjektene skal fortsette selv om vilkårene nå er vanskeligere. Ta gjerne kontakt dersom dere har spørsmål i forbindelse med dette.

Våre tidligere samarbeidspartnere UMWA

LANDSMØTE NÆRMAR SEG

No er det berre nokre veker att til landsmøte som vert halde på Scandic Lillestrøm 22. - 24. oktober. Landsmøte er vårt forbunds øvste myndigheit. Det er her rammene for arbeidet og utviklinga av organisasjonen dei neste to åra vert vedtatt.

SAKSLISTE TIL LANDSMØTE 2021

SAK 1 KONSTITUERING

- 1.1 Godkjenning av innkalling
- Val av 2 dirigentar med vara, 1 bititjar og protokollførarar
- 1.2.1 Dirigentar
- 1.2.2 Vara dirigent og bititjar
- 1.2.3 Protokollførarar
- 1.3 Godkjenning av forretningsorden
- 1.4 Godkjenning av saksliste

SAK 2 VALG AV LANDSMØTETS KOMITÉER

- 2.1 Redaksjonskomitéar
- 2.1.1 Val av redaksjonskomité for resolusjonar/ føreteljingar/uttalar
- 2.1.2 Val av redaksjonskomité for endringar av Prinsippprogrammet
- 2.2 Val av to representantar som saman med forbundsleder underteknar protokollen
- 2.3 Val av teljekorps

SAK 3 FORBUNDSLEDERS REDEGJØRELSE

SAK 4 ÅRSMELDINGER/REGNSKAP

- 4.1 Årsmelding 2018
- 4.2 Årsmelding 2019
- 4.3 Årsmelding 2020
- 4.4 Regnskap 2018
- 4.5 Regnskap 2019
- 4.6 Rekneskap 2020
- 4.7 Kontrollkomitéens rapport

SAK 5 SAKER TIL BEHANDLING

- 5.1 Forslag til å sende ut bladet digitalt i staden for i post til dei som ønskjer det
- 5.2 Forslag om å sløyfe prinsipprommet
- 5.3 Forslag om å nedsette eit utval som skal sjå på kompensasjonen til tillitsvalte i forbundet
- 5.4 Kontingentrefusjon
- 5.5 Arbeidsprogram 2022 - 2023
- 5.6 Landsmøtet 2023
- 5.6.1 Sted for landsmøtet 2023
- 5.6.2 Tid for landsmøtet 2023
- 5.7 Vegen vidare

SAK 6 VEDTEKSENDRINGER

- 6.1 Forslag til endring av vedtektene § 4 Organisasjon
- 6.1.1 Forslag til endring av vedtektene § 4

Organisasjon punkt d 4)

- 6.1.2 Forslag til endring av § 4 Organisasjon punkt e)
- 6.1.3 Forslag til endring av § 4 Organisasjon g)
- 6.2 Forslag til endring av § 3 i vedtekter for lag
- 6.3 Forslag til endring av § 5 i vedtekter for lag
- 6.4 Forslag til endring av § 5 Landsmøtet c) Reisefordeling
- 6.5 Forslag til endring av punkt IV i Almennelike bestemmelser

SAK 7 BUDSJETT

- 7.1 Godtgjering
- 7.1.1 Lønn til forbundsleiinga
- 7.2 Fastsetjing av kontingent
- 7.2.1 Fastsetjing av kontingent for 2022 og 2023
- 7.3 Rammebudsjett
- 7.3.1 Forslag til rammebudsjett 2022 - 2023

SAK 8 PRINSIPPPROGRAMMET

- 8.1 Forslag til Prinsippprogram 2022 - 2023

SAK 9 RESOLUSJONAR/FØRETELJINGAR/UTTALAR

- 9.1 Korn (og andre mat-) lager
- 9.2 Medisin
- 9.3 Personleg verneutstyr
- 9.4 Ansvarleg utvinning av tungmetall for produksjon av batteri
- 9.5 Barnevern
- 9.6 Skjermbruk
- 9.7 Yrkesfag, rekruttering
- 9.8 Same statlege fødselsstønad til kvinner som har født.
- 9.9 Utredning av ektefellers todeling av ektefellers samlede inntekter

SAK 10 VAL

- 10.1 Forbundsleiar
- 10.2 Nestleiarar
- 10.3 Sentralstyremedlemmer
- 10.4 Varamedlemmer til sentralstyret
- 10.5 Representant og vararepresentant til ACWW
- 10.6 Representant og vararepresentant til Nordens Kvinneforbund
- 10.7 Valkomit 
- 10.8 Kontrollkomit 
- 10.9 Prinsippprogramkomit 

PRESENTASJON AV KANDIDATER TIL VALG 2021

Forbundsledervervet: Aina Alfredsén Førde

Det er no snart tre år sidan eg vart valt til forbundsleiar på landsmøte i 2018. Det har vore to spennande år, med ei veldig bratt lærecurve. Eg er litt meir enn middels opptatt av politikk, og då spesielt det som handlar om kvinner, barn og familierpolitikk. Her er det mange viktige saker forbundet har jobba med og

framleis jobbar for.

Etter ein bratt læringskurve så har det vore spennande år, samstundes har det vore vanskeleg under koronaen å halde god nok kontakt med medlemmane rundt omkring i landet.

Etter ein periode som forbundsleiar ønskjer eg å stille til val på ein ny periode, er framleis mykje eg brenn for og eg ønskjer å jobbe vidare med å fremje forbundets viktige saker. Derfor stiller eg til val på landsmøte 2021.

Tidlegare verv i K&F:

5 år som leiar i Kjelkenes Kvinne- og familielag.

8 år som leiar i Sogn og Fjordane krins.

Tidlegare verv utanom K&F:

12 år som leiar i det kommunale råd for menneskje med nedsett funksjonsevne.

Diverse verv i FAU ved Svelgen oppvekst.

Nestledervervet: Randi Støre Gjerde

Mitt navn er Randi Støre Gjerde og jeg stiller til gjenvalg som nestleder på landsmøtet i oktober 2021. Jeg ble født i Bodø i 1961, men har bodd i Bergen siden 1985.

I denne perioden har vi i ledelsen først og fremst hatt fokus på drift og økonomi i organisasjonen. Nye tider krever nye løsninger, og vi har jobbet mye med å modernisere/omorganisere sentralledet. Dette arbeidet har tatt tid, men jeg håper at vi nå kan gå inn i en ny periode med blikket rettet mer utad.

Forbundets arbeid hviler på fire pilarer som hver for seg gir rom for å engasjere seg på mange fronter. Fra mars 2020 har vi levd med en pandemi i landet, og verden for øvrig, som har gitt oss mange utfordringer som nasjon og enkeltmennesker. For meg blir arbeidet med beredskap på flere områder, både privat, lokalt og nasjonalt viktig i kommende periode.

Det samme gjelder eldre og deres møte med hjemmetjeneste eller institusjon. Hvordan påvirket pandemien deres liv og helse, hvor går grensen for fornuftig isolasjon av mennesker som sårt trenger kontakt med sine nærmeste? Hva kan vi lære av dette?

Velferdsteknologien er på full fart inn i private hjem. Kan dette ha negative konsekvenser?

Vi har jobbet med fødsel og barselomsorg i mange år i K&F og her mener jeg vi fortsatt skal engasjere oss.

Tidligere verv i K&F:

Min tilknytning til K&F startet med medlemskap i Prestestien/Skinstøl lag i 1988. Fra tidlig på 1990-tallet og frem til i dag har jeg hatt styreverv som kasserer og leder for laget, sonerepresentant for Åsane, kretskasserer, kretsleder for Bergen og Midthordland krets, vært leder for Prinsippprogramkomiteen og medlem av kontrollkomiteen før jeg ble valgt som nestleder på landsmøtet i 2018.

Nestledervervet: Christine Andreassen

Mitt navn er Christine Andreassen, og jeg stiller til valg som nestleder. Jeg er født og oppvokst i Skottland, men giftet meg og flyttet til Norge i 1976. Jeg har et langt og allsidig arbeidsliv bak meg, og har arbeidet med barnehager, som

bibliotekar og redaktør, i tillegg til en rekke andre yrker. Jeg har en Cand. Mag. fra Universitet i Bergen Cand. Mag. og en halvferdig master i Media som skal gjøres ferdig når jeg er pensjonist.

Engasjementet for barn og familien har alltid vært stort, og jeg har derfor vært aktiv både i K&F og hatt andre verv utenom K&F på fritiden. Av hobbyer og interesser står søm av alle slag høyt på listen, og jeg har også undervist i Hardangersøm for arbeidsstuer, og hatt kurs i lappeteknikk. Ellers setter jeg pris på en god bok.

Nåværende verv i K&F

Laksevåg Kvinne- og familielag: Leder arbeidsstyret fra 2005 til dagens dato.

Bergen Midthordlandkrets: Vara sentralstyremedlem 2014-2020
2nd representant ACWW 2017-2020

Tidligere verv i K&F

Laksevåg lag:
Sekretær 1992-1997.
Leder 1997-2005.

Bergen/Midthordland krets:

Hjelpesekretær 1999-2000.

Kretssekretær 2000-2008.

Kretskasserer 2008-2016.

Varamedlem 2016 til dagens dato.

Var styremedlem K&Fs forum for barnehage og parker inntil nedleggelse.

Har organisert flere kurs og seminarer for krets og arbeidsstuer.

Organisasjonskomité ACWW konferanse i 2014.

Representerte forbundet i Helsedirektoratets komité for skriving av Forskrift for Mat i Barnehage.

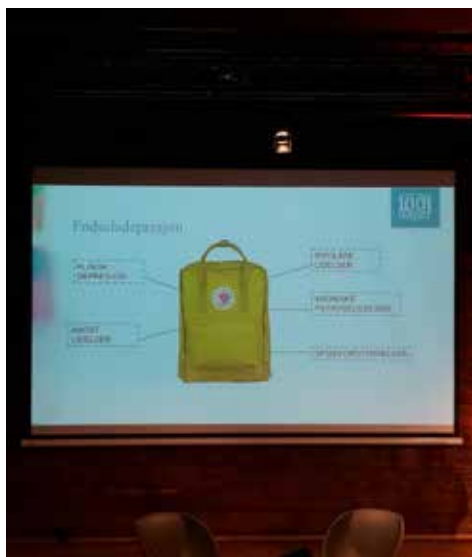
Kvinnehelsekonferanse i Bergen

Kjønnsperspektiv på helseutfordringer og livsmestring under pandemien.

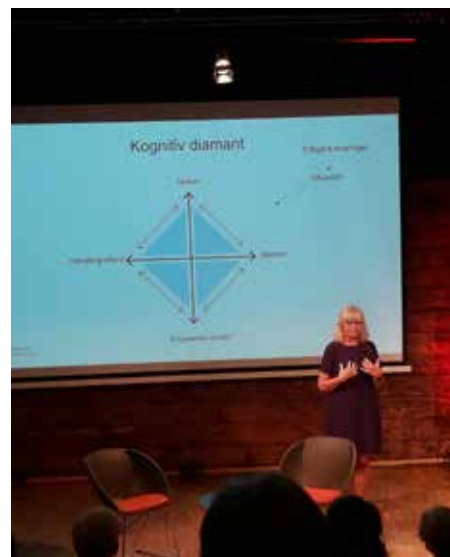
AV: RANDI STØRE GJERDE, NESTLEDER, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Venstre: Byråd Beate Husa

Sekkeposten fødselsdepresjon

Kognitiv diamant

Den 8. juni 2021 inviterte Bergen Sanitetsforening og Bergen Kvinnesaksforening til en tretimers konferanse om kvinnehelse i et globalt og nasjonalt perspektiv i forbindelse med pandemien verden er inne i. Målet med konferansen var å sette et kjønnsperspektiv på helseutfordringer og livsmestring under pandemien. Hvordan har kvinnene det under pandemien? Det ble noen intense timer med mye informasjon og mange inntrykk i Litteraturhuset i Bergen.

ORGANISASJONERS BIDRAG

Nina Solberg Nygaard fra Bergen Kvinnesaksforening og Helén Botnevik fra Bergen Sanitetsforening ønsket oss velkommen, mens byråd for eldre, helse og frivillighet, Beate Husa, åpnet møtet med en hilsen fra Bergen kommune. Hun vektla blant annet hvor viktig frivilligheten er, med

sine innspill og aktive bidrag i samfunnet. Mange organisasjoner har over tid bidratt til å utvikle det samfunnet vi har i dag, og vi er fortsatt avhengige av hjelp fra de frivillige for at alt skal gå rundt. En stor takk til alle de som bidrar med sin tid og kunnskap.

KVINNER I FATTIGE LAND

Gro Linstad fra FOKUS redegjorde for situasjonen for kvinner og jenter i fattige land under pandemien. Som forventet får de større og flere utfordringer enn menn. Det blir et økonomisk stress fordi de stort sett tjener mindre enn menn, og i stor grad jobber i uformell sektor. Stengte grenser og reiserestriksjoner blir en økonomisk utfordring for dem som jobber som hushjelp eller barnepasser i ulike land. Pandemien setter en stopper for muligheten til å beveges seg mellom land. Mange kvinner vil få problem med å få seg arbeid igjen

når krisen er over. Mange land vil komme til å favorisere mennene, for at de skal få mulighet til å forsørge familien. I krisetider ser man også at tradisjonen med å gifte bort unge jenter øker. Mange prøver å skape økonomisk sikkerhet og trygghet for ungene sine.

LANDSFORENINGEN 1001 DAGER

Landsforeningen 1001 dager ble et nytt bekjentskap for min del. Foreningen så dagens lys i mars 2017 etter et møte Lena Engelsen hadde med en helsesykepleier om Norges behandling av gravide i svangerskap og barsel. Vi snakker så mye om at det skal være trygt å føde i Norge, men vi har glemt at det er noe som heter psykisk helse i denne perioden. "Du får hjelp når du blir syk nok, Lena", var svaret på et spørsmål om støtte og hjelp rundt erfaring med fødselsdepresjon og angst ved en tidligere fødsel. Men hvorfor

skal den kommende mor, i noen tilfeller far, måtte vente til de er skikkelig syke før de får hjelp? Og hvem er det som skal fange opp behovet for hjelp. Mange land er kommet langt i tett oppfølging av alle gravide og deres familie helt fra dag én og en god stund etter fødsel. Ting fanges opp, fagfolk sette raskt inn for å hjelpe familien før krisa er et faktum.

PERINATAL PSYKISK HELSE

Vi snakker om Perinatal psykisk helse. (Peri-rundt, natal-fødsel) Et stort og komplisert fagområde som rommer alt fra fosterutvikling, endringer i kvinnekroppen under svangerskap, psykisk helse i svangerskap og barsel, amming, søvnproblemer, mor-barn relasjon, parterapi med mer. Men for at signalene om at noe er under utvikling skal fanges opp er det viktig at alle de som møter den gravide og hennes partner får den kunnskapen de trenger. Vi må tenke helhet, ikke stykkevis og delt.

STRENGE RESTRIKSJONER

Under pandemien har det vært mange stengte dører og strenge restriksjoner å forholde seg til. Gravide og deres partnere har ikke fått lov til å være sammen under undersøkelser og samtaler på fødeklubben. Far har til tider bare sluppet inn under det som kalles aktiv fødsel. I timene før har mor vært alene med sine tanker, følelser, angst og uro. De ansatte er jo der, men de kan ikke erstatte den tryggheten partneren, eller en annen nær person representerer. I februar 2021 ble organisasjonen Barseloppøret startet av blant andre Sunniva Ingemarsen, som har vært gravid under pandemien, og kjent på kroppen hvordan dette føles. Organisasjonen jobber for å skape endring i barselomsorgen gjennom å skape oppmerksomhet, spre kunnskap, bygge fellesskap og få gjennomslag.

RPH- RASK PSYKISK HELSEHJELP

I januar startet Bergen kommune opp et prosjekt med lavterskelbehandlingstilbud i to bydeler. Personer som begynner å føle på angst, depresjon, søvnvansker eller begynnende rusproblemer kan sende en e-post til et tverrfaglig team som så setter i gang en prosess med innføringskurs i kognitiv atferdsterapi, eventuelt søvnkurs, med påfølgende veiledet selvhjelp. Målet med kurset er at personen skal kunne bli sin egen terapeut, og hindre at depresjon og angst gir langvarige plager. Hjelp til selvhjelp. Det er mange som begynner å kjenne på at

Møtelederne Nina Solberg Nygaard fra Bergen Kvinnesaksforening og Helén Botnevik fra Bergen Sanitetsforening ønsket oss velkommen

denne pandemien med alle sine restriksjoner setter sine spor. Behovet for hjelp er stort og økende, og henvendelser fra hele kommunen strømmer inn. Selvhjelpsprogrammet er utviklet i England, og er nå etablert i 59 kommuner i Norge. Søker man på nettet vil man finne en fullstendig oversikt over de kommunene som har dette tilbudet. Vi får håpe at det over tid blir etablert i alle landets kommuner.

DØGNPLASSER I PSYKIATRIEN

Ingeborg Senneset, journalist, forfatter og samfunnsdebattant, gav ut boken Anorektisk i 2018. Den inneholder dagboknotater fra tre forskjellige døgningstusjoner over tre år i perioden 2007 til 2010. Ingeborg ble behandlet for anoreksi og tvangslidelser (OCD). En rå, naken og ærlig bok om den lange og vonde veien for å nå målet normalvektig. Hun var døden nær flere ganger, med en kropp der de indre organene var i ferd med å kollapse.

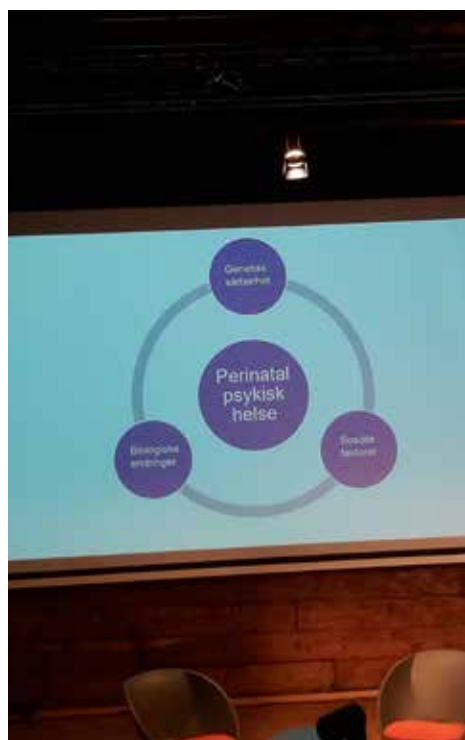
Ti år senere er Ingeborg journalist og samfunnsdebattant i Aftenposten. En engasjert dame som ønsker at fakta skal på bordet. En av hennes store bekymringer er nedleggelse av døgnplasser i psykiatrien. Sykdom tar tid, og pasienten må få ro og rom til å jobbe seg gjennom prosessen.

NY KUNNSKAP

Tre intense timer senere sitter jeg der med

Kvinnehelsekonferanse i Bergen

Nederst: Perinatal psykisk helse

hodet fylt av ny kunnskap, mange ubesvarte spørsmål og enorm beundring for de kvinnene som gir alt for at medsøstre skal få et bedre møte med helsevesenet i Norge. Takk for innsatsen!

Arveplanlegging og forskudd på arv til egne barn

Det kan være mange grunner til at foreldre ønsker å overføre verdier til barna. Mange tilfeller gjelder foreldre som vil bistå slik at barna kommer inn på boligmarkedet. Det kan også være at det er skattemessige fordeler ved at foreldre får redusert formue, eller det kan være at ett eller flere barn trenger litt økonomisk bistand. Det er også gjerne overføring av fritidseiendom eller bolig, når foreldrene ønsker å bevare dette i familien, men selv ikke ønsker å sitte med ansvaret og oppfølging av fast eiendom.

GAVE ELLER FORSKUDD PÅ ARV?

Foreldre står ikke helt fritt til å fordele arven som de vil. Egne barn – såkalte livsarvinger – har samlet rett til å arve 2/3 av formuen, likevel slik at det kan settes en grense på 15 ganger folketrygdens grunnbeløp til hvert barn. Dette kalles pliktdelsarv.

I levende live har likevel foreldre lov til å gi gaver til egne barn. Da gjelder ingen grenser for hva som kan gis bort av verdier, og foreldre kan fritt gi til ett barn, og ikke alle. Betingelsen er at det faktisk er en gave, som

er en realitet og som gjennomføres. Det kan ikke være en «fordekt» arv, for å omgå regler om pliktdelsarv til barna og begrensninger av andre barns arv, som må gjøres i testament.

Dersom verdien ikke gis som gave, men som forskudd på arv, er konsekvensen at verdien kommer til avkortning i barnets andel av arven ved det endelige arveoppgjøret. Dette slik at alle barna får like mye i arv. Det kan derfor gis forskudd på arv til barn, selv om ikke alle barna får forskudd, eller like mye.

HVA SKAL AVKORTES?

Det man må merke seg, er at det er verdien på tidspunktet forskuddet blir gitt som avkortes. Dette kan medføre store endringer i verdi, særlig dersom det er fast eiendom som overføres. Dersom foreldrene ønsker å korrigere for verdiøkning i beløpet som skal avkortes, kan dette reguleres i testament.

NÅR MÅ FORELDRENE BESTEMME OM DET SKAL VÆRE GAVE ELLER FORSKUDD PÅ ARV?

Det er også slik at om det gis verdier som foreldrene mener skal være forskudd på arv som skal avkortes, må dette settes som en betingelse på det tidspunktet verdien mottas av barnet. Dette er nytt med den nye arveloven. Foreldrene kan ikke senere bestemme at verdien som ble gitt skal avkortes. Dersom foreldrene senere ønsker å redusere arven til barnet som har fått verdier, må det da gjøres i testaments form, hvor regler om minste arv blir ivaretatt, og begrensninger med mer klart framkommer.

FORSKUDD PÅ ARV OG USKIFTET BO

Dersom en av foreldrene er død, og gjenlevende ektefelle sitter i uskiftet bo, gjelder egne regler. Da kan gjenlevende ikke dele ut forskudd på arv uten at alle arvinger får like mye arveforskudd,

med mindre de andre livsarvingene samtykker.

Tilsvarende er det ikke lov å gi bort gaver som står i misforhold til boets verdier, uten livsarvingenes samtykke.

DOKUMENTAVGIFT VED OVERFØRING AV FAST EIENDOM SOM GAVE ELLER ARVE-FORSKUDD

Når det overdras fast eiendom, skal det betales dokumentavgift på 2,5 % av eiendommens verdi. Dette selv om den gis som gave. Ved et ordinært arveoppgjør har livsarvingene fritak for å betale dokumentavgift tilsvarende arveandelen man skal arve: er det to arvinger og en skal overta boligen, får den som overtar fritak for halve dokumentavgiften. Dette fritaket gjelder ikke ved forskudd på arv, og må ikke «glemmes» når man skal planlegge overføring til barna av fast eiendom.

SKATTEMESSIGE FORHOLD

Om det skal overføres store verdier i gave eller arv, bør man også se hen til om det kan påvirke skattemessige forhold. Vil mottager ved å få verdiene måtte betale formuesskatt? Om mottager fortsatt er student, kan det også medføre at man mister retten til stipend.

Det bør også tenkes på om det kan utløse gevinstskatt, særlig ved overføring av fast eiendom eller aksjer, dersom mottaker skal selge igjen om kort tid.

ARVEAVGIFT

I dag er det ikke arveavgift, men det kan være mulig at blir innført igjen, og da særlig om det blir regjeringsskifte. Det vil kreve lovendring, som gjør at man vil få tid til å vurdere om det kan være gunstig å overføre verdier til barna som forskudd på arv eller gave, før slik arveavgift trer i kraft.

Advokat og partner
Trude Stormoen

Langseth Advokatfirma DA

er en av K&Fs samarbeidspartnere. Avtalen gir medlemmer av K&F rabatt ved behov for advokatbistand. Advokatfirmaet tilbyr rådgivning og prosedyrebistand innenfor de fleste sentrale rettsområder. Firmaets hovedmål er å kunne tilby klientene god og kostnadseffektiv service med personlig oppfølging av advokater med spesialkunnskap innenfor det aktuelle rettsfelt.

www.langsethadvokat.no

Tradisjonsmat fra Namdalen

Det var skogsdrift i Namdalen allerede fra 1600-tallet.

SKOGSKOST

Matstellet i skogsstuene rundt om var mer eller mindre tilfeldig i tida før skogskokkene

gjorde sitt inntok på slutten av 1800-tallet. Da spiste skogskarene duving eller sluring som det også ble kalt: Flesk ble stekt i biter.

Hvetemel og vann ble rørt sammen til en tykk røre. Fleskefettet ble blandet i røren eller hatt direkte i pannen. Sluringen ble

kokt sakte i pannen under stadig omrøring. Denne ligner en melkegrøt med sukker og eventuelt fleskebiter til. Velsmakende, men lite næringsrik. Dette er en rett som har blitt spist helt opp til vår tid.

EVERDAGSKOST

Denne retten lages kanskje ikke like mye hjemme på kjøkkenet lengre, men lokale kafeer har faste ukedager hvor klubb og duppe står på menyen. Da går spesielt den godt voksne garde mann av huse for å nyte denne tradisjonsretten. I dag serveres den med bacon og duppe, mens fleskeknoke og kålrabi er litt "ute".

KLUBB MED DUPPE

½ kg rå potet
¼ kg kokt potet
Ca. 150 gram grynmel
Salt
Fleskeknoke
Kålrabi

Duppe:

Ca. 50 gram mysost
50 gram sukker
20 gram hvetemel
Ca. 2 ½ dl vann
Ca. 80 gram smør

Kok vann og mysost og ha i sukker. Lag jevning av hvetemel. Smelt smør og ha i duppen.

Flesket kokes, lag ei tykk røre av grynmel og potet, og ha salt i. Form til boller med ei spiseskje. Kok klubben i kraft i minst 15 minutter. Serveres med stekt flesk, duppe og kokt kålrabi i skiver.

HØYTIDSMAT

Opprinnelsen til Namdalsgommen kommer egentlig fra Høylandet, og den ble brukt til både hverdag og fest. Tonny Okstad jobbet på avholdskafeen i Namsos i 1950 årene der hun solgte høylandsklenning med gomme. Noe som ble meget populært og en av gjestene som likte den godt, var meieribestyrer Leiv Osland. Han ønsket å sette gommen i produksjon og ba om å få bruke oppskriften. Etter en del utprøvinger var produksjonen i gang, og på det meste ble det produsert opp til 200 tonn.

Namdalsklenning er en tradisjonsrett som gjerne serveres sammen med gomme.

NAMDALSKLENNING

4 kg byggmel (grynmel)
2 ½ kg hvetemel
250 gram grov hvete
250 gram fin rug
1 ss salt
Ca. 3 liter vann

Smurning:

9 egg
6 dl fløte

Det skal være en myk deig, reguler med vannet. Kna alt sammen til en god deig. Bakes tynt ut og stekes i bakerovn. Stekes litt først, smøres og stekes videre til den er godt stekt.

Ved servering:

Bløtes og smøres med smør, sukker og eventuelt kanel. Gomme til er veldig godt.

NAMDALSGOMME

10 liter melk
Ca. 3 ss løype
3-6 egg
hvetemel
fløte
hel kanel
støtt kardemomme
sukker og salt etter smak

Varm melka til 35 grader, ta av kjelen og tilsett løypen i melka og rør om. La melka stå på med lokket på til osten har stivnet. Skjære opp osten og kok opp det hele i 10 til 15 minutter. Sil av osten, mysen som blir igjen kokes inn til den får en gylden farge sammen med hel kanel. Sil mysa når ho er passe innkokt og mal dette sammen med osten.

I gamle dager ble dette gjort på ei gommekvern, disse er kommet bort slik at i dag brukes det kjøttkvern. Et godt råd er å bruke glattkjevle for å få den helt fin. Kok opp og ha i den innkokte mysa. Rør hele tiden.

Bland sammen mel, fløte og halvpisket egg til en jevning, rør inn jevninga i kjelen og kok i noen minutter. Gommen skal være så tykk at den lar seg smøre på klenning eller lefse. Smak til med sukker og litt salt. Hell gommen på et dypt fat og strø på kanel. I gamle dager brukte de støtt kardemomme, noe det er vanskelig å få tak i i dag. Ifølge ekspertene gir slik kardemomme best smak.

Kvenfelagasamband Islands

*ønsker våre nordiske venner
velkommen til NKFs sommerkonferanse
på Island, 10. – 11. juni 2022*

TEMA: Miljøspørsmål ligger hjertet vårt nært, så temaet vil være: Grønnere skritt mot en lysere fremtid

STED: Hotel Park Inn, Keflavik/Reykjanesbaer, Island
Hotellet ligger en 15 minutters kjøretur fra Keflavik/Reykjavik Internasjonale lufthavn.

FORELØPIG PROGRAM:

Fredag 10. juni: Påmelding, foredrag med mer

Lørdag 11. juni: En dagstur med buss rundt Reykjanes. Det finnes blant annet Den blå lagune, varme kilder og vulkaner (en av dem har vært aktiv siden mars 2021, ingen vet hvor lang tid det vil vare).

Festmiddag på kvelden og avslutning.

MERK: Konferansegjester må planlegge for å reise til Island senest torsdag 9. juni.

Mer informasjon kommer senere.

Vennlig hilsen Gudrun Thordardottir formann i KI og NKF

Trekning landslotteriet 2021

Trekningen av landslotteriet er foretatt, og de heldige vinnerne finner du i listen nedenfor. Vi retter en stor takk til alle loddselgere og loddkjøpere!

Vinnere eller lagsmedlemmer av vinnere får utdelt gevinsten på landsmøtet for å spare porto.
De andre gevinstene sendes i posten.

GEVINST	NAVN	ADRESSE
Gavekort 5000	Ellinor Tordal	5610 Øystese
Gavekort 3000	Gerd Steinsland	5729 Modalen
Gavekort 2000	Stine Stålesen	4768 Engesland
Gavekort 2000	Oddlaug Hovdenak	6456 Skåla
Gavekort 1000	Rita Holsen	6906 Florø
Gavekort 1000	Bente Kristin Kaugerud	3359 Eggedal
Gavekort 1000	Oddveig Indrebø	6884 Øvre Årdal
2 kopper med skål	Lilly Haukenes	5130 Nyborg?
2 messinglysestaker	Grålum K&F v/Inger Johanne Jarås	1710 Sarpsborg
Papirsmykker fra Afrika	Ingunn Thorsen	4085 Hundvåg
2 julehåndklær	Anne Sofie Lysne	5113 Tertnes
1/2 års ab Dag og tid	Kari B. Høie	5302 Strusshamn
1/2 års ab dag og tid	Benta Støre	8076 Bodø
1/2 års ab Dag og tid	Astrid Sætre Rake	6783 Stryn
Arbeid for likeverd KF 100 år	Ruth Østby	2740 Roa
Arbeid for likeverd KF 100 år	Kari Steinsvåg	5437 Finnås
Arbeid for likeverd KF 100 år	Grethe Jenny Vindheim	6763 Hornindal
Arbeid for likeverd KF 100 år	Andi Ensrud Aastad	2429 Tørberget
Arbeid for likeverd KF 100 år	Marit Karine Aa. Aagård	7882 Nordli
Arbeid for likeverd KF 100 år	Marianne Hammerstad	1782 Halden
Arbeid for likeverd KF 100 år	Aud Haukeland	5268 Haukeland
Arbeid for likeverd KF 100 år	Anne-Ragnhild D Kyte	Kyte
Arbeid for likeverd KF 100 år	Stein Andersen	3133 Duken
Boken Gøy på landet	Aina Alfredsen Førde	
Boken Gøy på landet	Tove Tveita	5550 Sveio
Boken Gøy på landet	Sigrunn Halland	5417 Stord
Boken Gøy på landet	Johanne Lillian Avsit	6530 Averøy
Kokebok fra Vik	Unni Ludvigsen (Fjellstad?)	7796 Follafooss
Helle slirekniv	Mehamn K&F v/Hedvig Hansen	9770 Mehamn
Strikket barnegenser, blått mønster	Johanne Berge	4250 Kopervik

Rett trekning bekreftes: 15.09.2021
Anne Enger, Wenche Rolstad

BEREDSKAP HØST OG VINTER

Det er å være forberedt i dag på det som kan skje i morgen.

AV: WENCHE ROLSTAD, LEDER I BEREDSKAPSUTVALGET

Wenche Rolstad
Jevnaker Kvinne-
og familielag

Anne Lise Johnsen
Vevang Kvinne- og
familielag

Ingrid Sandøy
Romsdal krets

Grete Nordbæk
Elverum Kvinne-
og familielag

Beredskap hva er det?

Vi går en mørkere, våtere og kaldere årstid i møte.
Hva må vi være forberedt på da? Hva må vi ha i beredskap?

REFLEKS

Det er mange typer av både brikker, bånd og vester. Uansett hva du velger er dette bra å ha på seg når du skal ut å gå på kvelden, men også i grålysningen. Da vil bilene se deg tidligere enn hvis du ikke har refleks.

Det er skremmende hvor nært en bil må komme en person i mørket før føreren får øye på en person som går på veien uten refleks.

VARME KLÆR

Naturligvis har vi vel alle varme klær når det blir kaldt i været, men det er lurt å være føre var. Om du skal ut på kjøretur bør du ta med deg varme klær i bilen i tilfelle noe skulle oppstå. Selv om du ikke har planlagt å måtte ut å gå, eller å ufrivillig måtte overnatte i bilen, er det bra å være forberedt.

REGNTØY

Til de regnfulle dagene som høsten kan bringe er det fint å være beredt. Godt regntøy, gummistøvler og paraply holder deg tørr for regnet.

SÅRBARHET

Sammenligner vi med mange andre steder i verden, er vel Norge et ganske trygt land å bo i. For det meste fungerer alt som det skal. Men vi er sårbare. Særlig fordi vi har gjort oss helt avhengige av elektrisitet, data og mobiltelefon. Mange handler inn mat hver dag, og har ikke mye mat i beredskap

hjemme. Det er heller ikke så stort lager i forretningene som det var tidligere. Apotekene har også gått tomme for enkelte medisiner.

Ved å følge anbefalingene fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sørger du for at du og familien din er mindre sårbare i en krisesituasjon.

VÆRET

Været har blitt mer ustabilt. Det har blitt både villere og våtere. Til tider pøser regnet ned så hardt at jorda ikke klarer å ta unna regnet. Isteden renner det oppå jorda og former nye bekkefar. Dette kan resultere i at hus i områder som rammes av voldsomt regn blir isolert.

De seneste årene har vi sett at også Norge har blitt rammet av naturkatastrofer. Veier blir stengt så bygder blir isolerte. Å være forberedt på at det kan skje der du bor vil ikke forhindre en naturkatastrofe, men du vil være bedre i stand til å ta vare på deg selv og familien i en slik situasjon.

ELEKTRISITET

Det har vært meldt om strømbrudd rundt om i landet flere ganger i år. Hva gjør vi dersom strømmen blir borte midt på vinteren? Har vi noen alternativer til annen oppvarming enn panelovner eller varmpumper? Det er god beredskap å sørge for å ha alternativ oppvarming og lys. Har du vedovn og ved, eventuelt gassovn om strømmen skulle gå?

Husk at gassflasker ikke skal lagres i kjeller. Har du fyrstikker og stearinlys, oljelampe eller parafinlampe? Det er lurt å undersøke om alt fungerer som det skal, i tilfelle det blir behov for det.

VANN

Hva gjør du om vannet plutselig blir borte i springen? DSB sier vi bør ha vann stående i tette kanner på et kjølig sted. Det er utrolig hvor mye vann vi bruker i løpet av en dag. Vi skal beregne tre liter per person per dag. Og vi skal være forberedt slik at vi kan klare oss selv i tre døgn.

MATVARER OG ANNET

Har du tilstrekkelig med mat hjemme så du og familien kan klare dere i noen dager uten å gå på butikken for å handle? Under pandemien ble vi anbefalt å begrense turer til matbutikken til en gang i uken. Når turen skal tas kan være lurt å samtidig handle så du har til noen dagers ekstra forbruk.

Har du batteridreven radio – og har du batterier hjemme? Hva med jodtabletter? Selv om du ikke er gravid, ammende eller har barn under 18 år, har du kanskje barnebarn, oldebarn eller andre hjemme hos deg som vil ha behov for jodtabletter den dagen det blir nødvendig å ha tilgang på det.

Vi ønsker alle en god høst!

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund

Tilbud!

- _____ Handlenett, sort m/hvitt trykk **kr. 50,-**
- _____ T-skjorte hvit m/lite farget emblem str. XL, XXL **kr. 60,-**
- _____ Jubileumboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år",
- _____ Lene Søgaard Gloslie **kr. 150,-**

Profileringsartikler med emblem:

Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ Fuego telysestake 1 stk. kr. 250,- 2 stk. **kr. 450,-**
- _____ Sans vase (Hadeland Glassverk) med K&Fs logo **kr. 350,-**
- _____ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 130,-**
- _____ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
- _____ Smykkenål i sølv **kr. 480,-**
- _____ Halssmykke i sølv **kr. 530,-**
- _____ K&F-pin **kr. 15,-**
- _____ Lagledernål **kr. 190,-**
- _____ Lite flagg m/emblem **kr. 50,-**
- _____ Handlenett, orange med logo **kr. 55,-**
- _____ Refleksbånd med logo **kr. 25,-**
- _____ Siccari vase **kr. 250,-**
- _____ Forkle **kr. 225,-**
- _____ Penner **kr. 25,-**
- _____ Ryggsekk **kr. 300,-**
- _____ Skriveblokk **kr. 75,-**

Studieplaner registrert i Studieforbundet næring og samfunn

- _____ Prinsipprogrammet inkl. studieplan **kr. 100**

Skrivepapir, konvolutter o.l. m/emblem: Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ Skrivepapir m/emblem A4, farger, 50 ark **kr. 100,-**
- _____ Møteplakat, A4. 4 farger 50 stk. **kr. 100,-**
- _____ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. **kr. 60,-**

Hefter, bøker, trykksaker

- _____ Diktsamling, "Hold drømmen levende", Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
- _____ Bok, "Gøy på landet", Anne Enger **kr. 95,-**
- _____ Bok, "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør", M. Bolstad: **kr. 80,-**
- _____ Vedtekter **kr. 25,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) hele **kr. 150,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) innhold **kr. 90,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) perm **kr. 60,-**
- _____ Tillitskvinnebevis **kr. 5,-**
- _____ Diplom, A4, **kr. 15,-**
- _____ Plakat m/emblem 50x65 cm. **Gratis**
- _____ Abonnement på Sentral- og Landsmøteprotokoller (pr. år) **kr. 275,-**
- _____ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**
- _____ Årbok fra K&F **kr. 150,-**

Informasjonsmateriell

- _____ Tidligere numre av medlemsbladet **Gratis**
- _____ Folder "Fremtiden - et felles ansvar" (Ny oppdatert versjon **Gratis**)
- _____ Innmeldingsskjemaer **Gratis**

Porto kommer i tillegg på alle bestillinger

Navn/lag:

Adresse:

Postnr./-sted:

Vi ber om å motta materiellet innen:

KUPONGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Siccori vase

Kr. 250,-
med K&Fs logo

Sans Vase

135 mm. Kr. 350,- med K&Fs logo

Smykkenålen

Kr. 480,- med K&Fs logo

Handlenett, orange

Kr. 55,- med K&Fs logo

Fuego telysestake

1 stk. Kr. 250, 2 stk. Kr. 450,-
med K&Fs logo

Nyhet!

Penner

Kr. 25,-

Refleksbånd

Kr. 25,-

Forkle

Nyhet!

Kr. 225,- med K&Fs logo

Ryggsekk

Nyhet!

Kr. 300,- med K&Fs logo

Skriveblokk

Nyhet!

Kr. 75,- med K&Fs logo

Se forøvrig alle våre varer i nettbutikken vår på hjemmesiden.

Liste over K&Fs tillitskvinner

Sentralstyret

Forbundsleiar
Aina Alfredsén Førde
Hesteberget 3, 6723 Svelgen
Tlf. 473 37 565
E-post: aina@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Randi Støre Gjerde
Myrdalskogen 123, 5117 Ulset
Tlf. 915 41 379
E-post: randi@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

Medlem
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Medlem
Inger Berger
Ekkilsøyveien 72, 6530 Averøy
Tlf. 976 14 248
E-post: ingerbe60@outlook.com

Medlem
Anne Margrethe Eggestøl
Beisvågvegen 103, 7810 Namsos
Tlf. 916 93 920
E-post: anne.eggestol@ntebb.no

Medlem
Oddlaug Hovdenak
Åsleet 45, 6456 Skåla
Tlf. 951 24 753
E-post: oddlaug.hovdenak@hotmail.com

1. varamedlem
Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 149, 5527 Haugesund
Tlf. 906 27 735
E-post: emikk@online.no

2. varamedlem
Sigrunn Strøm
Follesevegen 9A, 5302 Strusshamn
Tlf. 959 43 213
E-post: sigrunn.strom@gmail.com

Kretsledere

Aust-Agder
Postkontakt
Else Marie Holm
Bergstø 10 C, 4790 Lillesand
Tlf. 950 98 100
E-post: elsemariholm15@gmail.com

Bergen og Midthordland
Eldbjørg Gunnarson
Morviklien 23, 5124 Morvik
Tlf. 979 83 791
E-post: eldbjorg.gunnarson@gmail.com

Hedmark
Anne Lise Bryhn
Mogopveien 23, 2409 Elverum
Tlf. 452 54 621
E-post: anli-bry@online.no

Hålogaland
Gunn Evjen
Evjenveien 386, 8056 Saltstraumen
Tlf. 948 31 112
E-post: gunnda@live.no

Oslo
Liv Aasa Holm
Sørkedalsveien 210, 0754 Oslo
Tlf. 951 63 524
E-post: livaasaholm@gmail.com

Romsdal
Gerd Røsberg
Istadvegen 665, 6453 Kleive
Tlf. 936 73 878
E-post: ger-roe@online.no

Sogn og Fjordane
Gunnvor Sunde
Solstad, 6827 BREIM
Tlf. 979 55 677
E-post: sundegunnvor@gmail.com

Sunnmøre
Anita J. Kvalsund
Gjertnesåsen 3, 6092 Fosnavåg
Tlf. 412 26 404
E-post: anitaj-k@hotmail.com

Komite - /utvalgsledere:

Valgkomiteen
Leder
Anne Enger
Gamle Finnsandsvei 33, 3525 Hallingby
Tlf. 911 79 287
E-post: a-enger2@online.no

Kontrollkomiteen

Leder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E, 1165 Oslo
Tlf. 905 64 730
E-post: krihan6@online.no

Prinsippprogramkomiteen

Leder
Solveig Thomassen
Lyshovden 52, 5148 Fyllingsdalen
Tlf. 926 13 613
E-post: sthomas@online.no

Internasjonalt utvalg

Leder/Prosjektleder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E, 1165 Oslo
Tlf. 905 64 730
E-post: krihan6@online.no

Beredskapsutvalget

Leder
Wenche Rolstad
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
Tlf. 402 44 896
E-post: wrwenche@gmail.com

Nordens Kvinneforbund

2. representant
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

ACWW

2. representant
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Norsk TotalforsvarsForum

Postboks 1550 Sentrum, 0015 Oslo

Besøksadresse:

Bygning 60, Akershus festning

Fokus

Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål

Storgata 11, 0155 Oslo

E-post: fokus@fokuskvinner.no

Tlf. 23 01 03 00

Studieforbundet næring og samfunn

Postboks 9388 Grønland, 0135 Oslo

E-post: post@naeringogssamfunn.no

Tlf. 22 17 66 00

Mange lag er nå direkte tilknyttet forbundet. Se vår hjemmeside www.kvinnerogfamilie.no under Lag i fylker uten kretsledd.

ABONNER PÅ MEDLEMS- BLADET 3 UTGAVER I 2022

Kun
kr 150.-

Annonsepriser:

Helside: kr. 8 000

Halvside: kr. 4 800

Kvartside: kr. 2 900

2 sider oppslag kr. 12 000

Baksiden: kr. 14 000

Format mm:

210x297

185x125/90x260

185x60/90x125/43x260

210x297 x2

210x250

Returadresse: Norges Kvinne- og familieforbund, Storgata 11, 0155 Oslo

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt på hotellovernatting
- Medlemsbladet Kvinner & Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser mm. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Familievikar
- Innføring av skolemat over hele landet
- Fødetilbudet – økt utdanning av jordmødre
- Integreringsarbeid og aktiviteter lokalt

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt og trygt oppvekstmiljø? Vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere? Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunnspåvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: Kvinnepolitikk • Familiepolitikk
• Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

FØDSELSÅR:

ADRESSE:

POSTNR.-/STED:

LOKALLAG:

KRETS:

E-POST:

TELEFON:

INNMELDINGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo
Tlf: 22 47 83 80

Du kan også melde deg inn via vår nettside:
kvinnerogfamilie.no/medlemskap/bli-medlem/

☐ Bekreftelse: Jeg samtykker at mine personopplysninger kan benyttes av forbundet til medlemsblad, forbundsnytt, invitasjoner og medlemslister som sendes ut til tillitsvalgte.